

**PROGRAM NAUCZANIA JĘZYKA FRANCUSKIEGO
DLA LICEUM I TECHNIKUM – DLA UCZNIÓW
POCZĄTKUJĄCYCH ORAZ KONTYNUUJĄCYCH NAUKĘ
W WYMIARZE 2 GODZIN TYGODNIOWO I WIĘCEJ**

zgodny z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia
ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły
II stopnia

do podręcznika „En Action”

wydawnictwa Hachette Français Langue Étrangère

**mgr Magdalena DARMOŃ
dr Beata GAŁAN**

© Copyright by EDU-KSIĄŻKA Sp. z o.o., Warszawa 2021
Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, sprzedaż, adaptacja całości lub części
publikacji bez zezwolenia zabronione.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, sprzedaż, adaptacja całości lub części
publikacji bez zezwolenia zabronione.

Spis treści

.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
1. WSTĘP	2
2. CELE KSZTAŁCENIA	4
A.Cele podstawowe – komunikacja językowa.....	4
B. Cele kulturowe.....	5
C. Cele interdyscyplinarne	6
3. MATERIAŁ NAUCZANIA – TREŚCI WRAZ Z PRZEWIDYWANYMI OSIĄGNIĘCIAMI UCZNI A	6
A. Komunikacja językowa	7
a. wariant III.2.0. – dla początkujących	9
b. wariant III.2 - dla kontynuujących naukę.....	18
B. Znajomość struktur gramatyczno-leksykalnych	29
4. METODY i TECHNIKI PRACY – PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW	42
A. Wypowiedź ustna	43
B. Rozumienie tekstów pisanych	44
C. Wypowiedź pisemna.....	45
D. Rozumienie ze słuchu.....	46
E. Znajomość środków językowych.....	47
5. MULTIMEDIA W NAUCZANIU JĘZYKA FRANCUSKIEGO - przykłady pracy z podręcznikiem oraz zasobami cyfrowymi	48
6. OCENA UCZNI A –METODY POMIARÓW OSIĄGNIĘĆ UCZNIA	54
A. Ocena postępów ucznia	54
a. ocena bieżąca.....	57
b. okresowe badanie wyników	58
B. Europejskie Portfolio Językowe jako globalna samoocena ucznia	59
C. Egzamin Delf jako możliwość oceny zewnętrznej postępów uczniów	61
Bibliografia:	62

1. WSTĘP

Niniejszy program nauczania jest dostosowany do potrzeb uczniów rozpoczynających oraz kontynuujących naukę języka francuskiego w liceum lub technikum, po dwóch latach nauki w szkole podstawowej (klasa VII i VIII) oraz dla ich nauczycieli. Jest on praktycznym przewodnikiem, przedstawiającym treści programowe realizowane podczas lekcji, a także umiejętności, które uczniowie powinni opanować. Program opisuje też sposoby osiągnięcia założonych celów dydaktycznych.

Prezentowany materiał został podzielony na pięć części, analizujących cele kształcenia, materiał nauczania, metody pracy, sposoby wykorzystania multimediów w nauczaniu języka oraz metody oceny postępów uczniów.

Pierwsza część poświęcona analizie celów nauczania przedstawia cele ogólne nauczania języka francuskiego, wspólne dla uczniów początkujących (wariant III.2.0) i dla uczniów kontynuujących naukę po dwóch latach w szkole podstawowej (wariant III.2). Druga część programu opisuje zakres wiedzy i umiejętności koniecznych do opanowania przez uczniów w czteroletnim lub pięcioletnim cyklu nauczania. W tej części przedstawiamy osobno materiał do opanowania przez uczniów początkujących (wariant III.2.0) i osobno dla uczniów kontynuujących naukę po dwóch latach w szkole podstawowej (wariant III.2). Dodatkowo pogrubioną kursywą zostały zaznaczone różnice w materiale, jakich wymaga pomiędzy poziomami nowa podstawa programowa. Chcielibyśmy, aby w ten sposób nauczyciel łatwo i szybko mógł te różnice zauważyć.

Pozostałe części programu odnoszą się do wszystkich poziomów nauczania języka francuskiego w liceum i technikum.

Program został opracowany w oparciu o nową podstawę programową dla czteroletniego liceum i pięcioletniego technikum - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia, a także w odniesieniu do „Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie” (ESOKJ). Takie ujęcie opracowanego programu daje pełny obraz umiejętności, jakie uczeń powinien opanować na każdym poziomie nauki języka francuskiego. Pozwala przyjrzeć im się zarówno ze szkolnego jak i bardziej globalnego punktu widzenia. Ze szkolnego punktu widzenia cenna wydaje się przede wszystkim szczegółowa wiedza na temat kompetencji, jakie uczeń powinien opanować w szkole średniej, z naciskiem na przygotowanie do matury. ESOKJ pozwala, z kolei, odnieść te kompetencje do umiejętności językowych, ujętych we wspólne, europejskie ramy.

Program ten skierowany jest do uczniów i nauczycieli, celem wykorzystania go na lekcjach języka francuskiego w szkołach średnich, z czteroletnim cyklem nauczania w liceum i pięcioletnim w technikum, w wymiarze dwóch lub więcej godzin tygodniowo.

W programie nie podzielono treści nauczania na poszczególne lata nauki. Rozplanowanie materiału dydaktycznego należy do nauczyciela. Zgodnie z aktualnie przyjętym, spiralnym nauczaniem języka, konkretne tematy realizowane są bowiem kilkakrotnie w przeciągu całego cyklu nauczania. Pozwala to uczniom na utrwalenie wcześniej poznanego materiału i na poszerzenie go.

Program ten został opracowany tak, aby nauczyciele korzystający z serii „En Action”, wydawnictwa Hachette Français Langue Étrangère, otrzymali dodatkowo wskazówki na temat sposobów zaadaptowania go do treści podręcznika. Podajemy bowiem szczegółowo źródła realizacji danych partii materiału dla poszczególnych części podręcznika. Wskazujemy również przykładowe ćwiczenia, które pozwalają uczniowi nabyć konkretne umiejętności. W części poświęconej multimediom opisujemy praktyczne sposoby włączenia ich do lekcji języka francuskiego, z użyciem wersji interaktywnej podręcznika oraz na podstawie materiałów zawartych na DVD-ROM-ie, przeznaczonym dla nauczyciela. Przy opisie metod pracy podajemy także przykłady ćwiczeń z tego samego źródła.

2. CELE KSZTAŁCENIA

A. Cele podstawowe – komunikacja językowa

Zarówno podstawa programowa jak i ESOKJ wyraźnie określają nadrzędny cel nauczania języka obcego. Jest nim swobodna komunikacja językowa, w sferach życia osobistego i publicznego. Komunikacja ta rozumiana jest zarówno jako przekaz, odbiór jak i interakcja na poziomie języka pisanego i mówionego. Cel ten, jasno wytyczony, wynika z sytuacji, w jakich używamy współcześnie języka obcego. Ucząc języka francuskiego w liceum czy technikum, musimy zatem pamiętać, iż nie tylko wyposażamy młodego człowieka w konkretne narzędzie komunikacji, potrzebne mu dzisiaj w kontaktach z francuskojęzycznymi interlokutorami, ale również przygotowujemy go do korzystania z języka w przyszłym życiu osobistym i zawodowym.

Na każdym z poziomów komunikacji: rozumienie wypowiedzi – tworzenie wypowiedzi – reagowanie na wypowiedzi – przetwarzanie wypowiedzi, ogromny nacisk położony jest na odbiór informacji pisanych i mówionych, a także na reakcje na nie, w sposób zbliżony do rzeczywistych kontekstów.

Bardzo istotną kwestią wydaje się zatem wyposażenie uczniów w narzędzia językowe właściwe dla takiego kontekstu, w jakim będą mieli okazję używać języka obcego oraz pomóc im opanować umiejętności niezbędne do skutecznej komunikacji.

Poniżej przedstawiamy ogólne cele nauczania języka obcego w liceum i technikum, wspólne dla wariantów: III.2.0 – dla początkujących i III.2 – dla kontynuujących naukę. Świadomość tych celów pozwala na ramowe określenie wymagań dotyczących znajomości środków językowych, rozumienia, tworzenia wypowiedzi i reagowania na nie przez uczniów. Są one zarysem kompetencji, jakie uczeń musi osiągnąć, aby móc komunikować się w języku francuskim na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Cele ogólne dają obraz tego, w jakim zakresie uczeń powinien operować językiem niezależnie od tego czy naukę języka kontynuuje czy rozpoczyna od podstaw.

Do każdego z celów ogólnych, opisanych poniżej, podajemy cele szczegółowe, a więc materiał nauczania – treści, które niniejszą ramę – schemat wypełniają. Cele szczegółowe opisane zostały w rozdziale trzecim, z jednoczesnym podaniem przykładowego źródła materiału. Przedstawiono także przewidywane osiągnięcia ucznia, a więc wymierne efekty realizacji materiału dydaktycznego.

Cele ogólne dla wariantów III.2.0 oraz III.2.

Uczeń rozpoczynający lub kontynuujący naukę języka francuskiego, po zakończeniu czteroletniego cyklu edukacyjnego w liceum i pięcioletniego w technikum, powinien wykazać się następującymi kompetencjami:

I. Znajomość środków językowych.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

B. Cele kulturowe

Poza podstawowym celem nauczania języka francuskiego w liceum i technikum, jakim jest wyposażenie ucznia w narzędzia do swobodnej komunikacji językowej, założeniem następnym powinna być edukacja kulturowa. Kultura ta rozumiana jest szeroko jako znajomość cywilizacji, historii, sztuki, literatury, sportu, zagadnień z życia społecznego i politycznego zarówno Francji, jak i pozostałych krajów francuskojęzycznych. Komunikacja bowiem jest często uwarunkowana znajomością realiów, tradycji i konwenansów społecznych oraz uwarunkowań kulturowych. Poza tym, znajomość kultury chronić będzie przyszłych użytkowników języka przed powielaniem stereotypów na temat krajów i ludzi posługujących się językiem francuskim, co wpłynie bez wątpienia na lepszy poziom zrozumienia i ułatwi komunikację.

Nauczanie kulturowe musi być bezpośrednio wplecione w naukę języka. Oderwane od niej, często kojarzone przez uczniów z „nudnymi referatami”, nie przynosi wymiernych korzyści. Zamiast więc czytać z uczniami opis poszczególnych zabytków Paryża, można zaproponować im wirtualny spacer po Paryżu – planie (wyświetlonym na rzutniku lub w wersji papierowej) wprowadzając jednocześnie słownictwo zmierzające do opisu drogi: np. „allez tout droit, „tournez à gauche”... Nauczyciel może wcielić się w rolę przewodnika wycieczki, który co jakiś czas pyta grupę (klasę) gdzie jest i sprawdza czy nikt się nie zgubił. W takich okolicznościach poznanie krótkiej historii zabytku wydaje się być bardziej naturalne, łatwiej przyswajalne i na dłużej zapamiętane. Zwiedzając Muzeum Louvre można skorzystać z planu interaktywnego na www.louvre.fr i odnaleźć z uczniami najcenniejsze jego dzieła. To zaledwie dwa przykłady w morzu możliwości, jakie dają, w szczególności, źródła internetowe i materiały multimedialne.

Zapoznanie się z kulturą, innych niż Francja, krajów francuskojęzycznych wydaje się również bardzo istotne, gdyż jest to problematyka stosunkowo słabo znana polskiemu uczniowi. O Frankofonii uczniowie często dowiadują się po raz pierwszy w liceum czy technikum. Nauka w liceum jest dobrym momentem na zwrócenie im uwagi na tę część świata i jego kulturę. Połączenie np. wiedzy na temat francuskich DOM-TOM z tematem podróży marzeń czy wymarzonych wakacji, pozwoli wprowadzić stosowne słownictwo

w kontekście pomysłu na egzotyczne podróże, które można z uczniami odbyć wirtualnie w Internecie.

Pomocne w realizacji tego celu będą z pewnością materiały zawarte w podręczniku „En Action”, wydawnictwa Hachette Français Langue Étrangère, w części „Culture”, umieszczonej po każdej jednostce lekcyjnej. Przekazywane w ten sposób treści kulturowe są bowiem zintegrowane ze słownictwem, jakie uczniowie przyswoili w danej jednostce.

Nauczanie kulturowe powinno odbywać się również w kontaktach z rodowitymi użytkownikami języka lub innymi uczniami. Takie interakcje np. w formie wymian językowych między szkołami, lub wirtualne, za pomocą komunikatorów internetowych, dają uczniom doskonałą możliwość nawiązania kontaktów. Rozmowa w języku obcym staje się wtedy rzeczą naturalną, a wiedza na tematy społeczne czy cywilizacyjne przyswajana jest automatycznie. Komunikacja i edukacja kulturowa uzupełniają się.

Poznanie innej kultury, z całym bagażem zagadnień społecznych i etycznych, niesie ze sobą dodatkowe korzyści w postaci nauki tolerancji, zrozumienia różnic kulturowych, budzenia szacunku dla drugiego człowieka.

C. Cele interdyscyplinarne

Dzisiejsza szkoła stawia sobie za cel wszechstronne wykształcenie młodego człowieka, proponując mu globalne spojrzenie na naukę, jako na źródło wiedzy na temat połączonych ze sobą materii. Nauka języka francuskiego wpisuje się w ten kontekst. Lekcje tego języka powinny być zatem traktowane jako okazje do poznania świata, a sam język jako narzędzie do jego odkrywania.

W praktyce wymaga to sporej wyobraźni i ogromnej otwartości ze strony nauczyciela języka francuskiego, gdyż niemalże każdy temat, na każdym poziomie nauczania języka, może być okazją do poznania nowych dziedzin lub poszerzenia nabytej już wcześniej wiedzy. I tak np. uczyć nazw zwierząt wystarczy umieścić je na mapie w miejscach ich występowania, aby lekcje języka na chwilę połączyć z nauką geografii. Ucząc dat możemy uczniom przybliżyć wydarzenia z historii Francji. Kupowanie w sklepie możemy połączyć z zadaniami matematycznymi.

Nauczanie interdyscyplinarne w przypadku języka obcego wydaje się tym bardziej istotne, że za nadrzędny cel nauczania języka stawiamy komunikację. Komunikując się przekazujemy treść, a słowa są narzędziem niezbędnym do jej poznania i zrozumienia.

Lubianą i bardzo skuteczną formą nawiązywania do różnych dziedzin nauki na lekcjach języka francuskiego są quizy i konkursy, które nauczyciel może przygotować np. korzystając z www.lesincollables.com. Pozwalają one uczniom nie tylko ćwiczyć język, ale pokazują również jego przydatność w różnych dziedzinach nauki oraz poszerzają wiedzę na poszczególne tematy i pozwalają na szersze spojrzenie na kwestię nauki. Tak postrzegana interdyscyplinarność w nauczaniu języka francuskiego działa więc nie tylko na korzyść uczniów, którzy pogłębiają w ten sposób swoją wiedzę o świecie, ale również promuje sam język, jako narzędzie zdobywania wiedzy.

3. MATERIAŁ NAUCZANIA – TREŚCI WRAZ Z PRZEWIDYWANYMI OSIĄGNIĘCIAMI UCZNIĄ

Materiał nauczania – treści nauczania, to zasób wiedzy, jaką uczeń powinien opanować w liceum, w przeciągu czterech lat nauki języka francuskiego oraz pięciu w technikum. Poziom

wiedzy i umiejętności, określony w nowej podstawie programowej, różni się, w zależności od tego czy uczeń naukę języka rozpoczyna czy kontynuuje. Dlatego też, poniżej podajemy szczegółowo materiał nauczania dla uczniów początkujących (wariant III.2.0) oraz kontynuujących naukę (wariant III.2).

Materiał nauczania został podzielony na część dotyczącą komunikacji językowej i część dotyczącą znajomości struktur gramatyczno-leksykalnych. Jedynie w pierwszej części istnieją różnice pomiędzy poziomami – wariantami. Część poświęcona gramatyce jest wspólna dla nich obu.

Komunikacja w języku obcym jest nadrzędnym celem nauczania. Gramatyka w takim podejściu jest traktowana jako narzędzie komunikacji i pełni funkcję podrzędną. Oznacza to, iż wprowadzając jej poszczególne elementy, każdorazowo podkreślamy ich funkcjonalność i możliwość zastosowania w konkretnych sytuacjach komunikacji językowej.

Oba zatem zakresy nauczania języka – komunikacyjny i gramatyczny, powinny ze sobą współgrać. Opisując je poniżej oddzielnie, dajemy nauczycielowi możliwość dokładnego prześledzenia wszystkich elementów składowych wiedzy i umiejętności uczniów w obydwu obszarach. Ich szczegółowy opis pozwala również nauczycielowi na regularne kontrolowanie postępów uczniów w odniesieniu do materiału nauczania.

Celowo nie wyodrębniamy w materiale nauczania kompetencji fonetycznych ucznia, gdyż uznajemy, że poprawną wymowę w języku francuskim uczeń opanowuje zdobywając konkretne kompetencje komunikacyjne i gramatyczne. Nie oznacza to, że nie należy poprawnej wymowie uczniów poświęcać dużej uwagi na lekcjach. Nie stanowi ona jednak sama w sobie osobnych treści nauczania, a jest jedynie ich dopełnieniem.

Każdemu z zakresów tematycznych oraz kompetencji językowych przypisane zostały przewidywane osiągnięcia ucznia, czyli umiejętności, które uczeń powinien nabyć po określonej partii materiału dydaktycznego. Daje to nauczycielowi praktyczne narzędzie do sprawdzania stopnia przyswojenia materiału przez uczniów.

A. Komunikacja językowa

Poniżej podajemy szczegółowy opis materiału dydaktycznego przewidzianego do czteroletniego liceum i pięcioletniego technikum. Opanowanie tego materiału pozwoli uczniowi na swobodne komunikowanie się w języku francuskim.

Punkt pierwszy wymienia i opisuje wszystkie tematy, w zakresie których porozumiewanie się w języku obcym powinno dla ucznia stać się możliwe. Każdorazowo opisane zostają również przewidywane osiągnięcia ucznia, czyli konkretne umiejętności, które uczeń nabywa w zakresie poszczególnych tematów. Podane zostają także szczegółowo źródła realizacji danego tematu dla serii „En Action”, wydawnictwa Hachette Français Langue Étrangère, dając tym samym nauczycielowi możliwość bezpośredniego odniesienia założonego materiału nauczania do treści podręcznika. Za źródło uważamy materiał zawarty w podręczniku, rozszerzony o treść zeszytu ćwiczeń. Gdy zeszyt ćwiczeń proponuje dodatkowy materiał, zostaje on wyraźnie zaznaczony jako osobne źródło realizacji danego tematu. Wszystkie podane przez nas źródła należy jednak traktować przykładowo i czerpać także z innych, które nauczyciel uzna za pomocne i odpowiednie dla potrzeb i możliwości uczniów, wprowadzając konkretnie słownictwo i zwroty, które uczeń powinien opanować w obszarze każdego z tematów. Jeśli zatem np. w temacie „zakupy i usługi”, w zakresie „środków płatniczych” uczeń opanuje, wyrażenia „payer en espèces”, „payer avec la carte bancaire”, „payer par chèque”, jedynie od nauczyciela zależy, czy wprowadzi on dodatkowe wyrażenia np. „virement bancaire”, korzystając z innych źródeł realizacji tego tematu. W przypadku, gdy podręcznik dysponuje

więcej niż jednym konkretnym źródłem realizacji danego tematu na określonym poziomie nauki, a uczniowie zapoznają się z daną tematyką w różnych jego częściach, informujemy o tym nauczyciela adnotacją „złożone źródło”. Oznacza to, że uczniowie poznają słownictwo z danego obszaru tematycznego oraz związane z nim zwroty językowe, stopniowo, w różnych lekcjach podręcznika. Sugerujemy, aby w takiej sytuacji dokonywać z uczniami dodatkowych powtórek materiału, słownictwo i zwroty grupując tematycznie.

Punkty od 2 do 8 opisują kompetencje ucznia na poziomie rozumienia i tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz reagowania na nie i przetwarzania ich w zakresie tematycznym wcześniej opisanym. W tym wypadku podajemy przewidywane osiągnięcia ucznia oraz przykładowe ćwiczenie z podręcznika „En Action”, które pozwala nauczycielowi opracować konkretne zadanie zmierzające do opanowania danej umiejętności.

Punkty od 9 do 13 opisują kompetencje językowe, jakie uczeń może zdobyć korzystając z alternatywnych źródeł wiedzy takich jak prasa, literatura, Internet i inne. Na tym poziomie również określamy przewidywane efekty nauczania.

a. wariant III.2.0. – dla początkujących

1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

Temat	En Action - źródło realizacji tematu unité – odnosi się do podręcznika z.ćw. – do zeszytu ćwiczeń	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<p>1. Człowiek</p> <p>1. dane personalne 2. wygląd zewnętrzny 3. cechy charakteru 4. rzeczy osobiste</p> <p>5. uczucia i emocje</p> <p>6. umiejętności i zainteresowania 7. okresy życia</p>	<p>1. En Action 1 (unité 1) 2. En Action 1 (unité 2) 3. En Action 1 (unité 2) 4. En Action 1 (unité 0), En Action 2 (unité 3) 5. En Action 2 (unité 1), En Action 2 (unité 3), En Action 3 (unité 2) 6. En Action 1 (unité 3) 7. En Action 3 (unité 1)</p>	<p>1. przedstawić siebie i inną osobę 2. opisać wygląd zewnętrzny oraz ubiór swój i innych osób 3. opisać charakter swój i innych osób 4. wymienić przedmioty codziennego użytku</p> <p>5. wyrazić podstawowe uczucia i emocje</p> <p>6. opisać umiejętności oraz zainteresowania swoje i innych 7. podsumować etapy życia</p>
<p>2. Miejsce zamieszkania</p> <p>1. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe</p>	<p>1. En Action 1 (unité 4)</p>	<p>1. podać adres, opisać dom z zewnątrz, wymienić poszczególne pomieszczenia domu/mieszkania wraz z meblami i wyposażeniem, wymienić podstawowe czynności wykonywane w domu</p>
<p>3. Edukacja</p> <p>1. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny, życie szkoły</p>	<p>1. En Action 1 (unité 0)</p>	<p>1. opisać szkołę wraz z jej pomieszczeniami, wymienić przedmioty nauczane w szkole, przybory szkolne, zwroty używane w klasie, oceny oraz najważniejsze wydarzenia szkolne</p>

2. zajęcia pozalekcyjne	2. En Action 1 (unité 3)	2. opowiedzieć o zainteresowaniach rozwijanych w formie zajęć pozalekcyjnych
<p style="text-align: center;">4. Praca</p> <p>1. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy, praca dorywcza, wybór pracy</p>	<p>1.En Action 1 (unité 1) 2.En Action 3 (unité 1) 3.En Action 3 (unité 2)</p>	<p>1.wymienić podstawowe zawody i miejsca pracy, określić czym się zajmują poszczególne zawody, rodzaje pracy dorywczej, uzasadnić wybór zawodu 2.rozmawiać o zawodzie 3.opisać doświadczenia zawodowe</p>
<p style="text-align: center;">5. Życie prywatne</p> <p>1. rodzina 2. znajomi i przyjaciele 3. czynności życia codziennego 4. określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego 5. święta i uroczystości</p>	<p>1. En Action 1 (unité 2), En Action 2 (unité 2) 2. En Action 1 (unité 1, 2), En Action 3 (unité 1) 3. En Action 1 (unité 3) 4. En Action 1 (unité 3), En Action 2 (unité 1) 5. En Action 1 (z.ćw.0, z.ćw. 5)</p>	<p>1. wymienić i opisać członków rodziny 2. opowiedzieć o przyjaciółach; opowiadać o relacji przyjacielskiej, związku, opisać rozstanie 3. opisać typowy dzień 4. scharakteryzować typowe sposoby spędzania czasu wolnego 5. wymienić i opisać wybrane święta francuskie</p>
<p style="text-align: center;">6. Żywnienie</p> <p>1. artykuły spożywcze 2. posiłki i ich przygotowanie 3. lokale gastronomiczne</p>	<p>1. En Action 1 (unité 5) 2. En Action 1 (unité 5) 3. En Action 1 (unité 5), En Action 2 (unité 5)</p>	<p>1. wymienić podstawowe produkty spożywcze 2. wymienić i opisać wybrane dania kuchni francuskiej i posiłki oraz podać przepis kulinarny 3. wybrać lokal, zarezerwować stolik, zamówić posiłek w barze, kawiarni, restauracji</p>
<p style="text-align: center;">7. Zakupy i usługi</p> <p>1. rodzaje sklepów, towary i ich cechy</p>	<p>1. En Action 2 (unité 5)</p>	<p>1. wymienić nazwy sklepów i kupowanych w nich towarów</p>

2. sprzedawanie i kupowanie 3. promocje 4. korzystanie z usług 5. środki płatnicze	2. En Action 1 (unité 5), En Action 2 (unité 2) 3. En Action 2 (unité 2) 4. En Action 2 (unité 2, 5) 5. En Action 2 (unité 5)	2. kupić i sprzedać wybrane towary 3. skorzystać z promocji 4. skorzystać z wybranych usług, w tym usług internetowych 5. opisać sposoby płacenia za zakupy i usługi
8. Podróżowanie i turystyka 1. środki transportu i korzystanie z nich 2. orientacja w terenie 3. hotel 4. wycieczki, zwiedzanie	1. En Action 2 (unité 6) 2. En Action 1 (unité 4) 3. En Action 2 (unité 6) 4. En Action 2 (unité 3, 6)	1. wymienić środki transportu, uzyskać informacje na temat komunikacji publicznej, dokonać rezerwacji, kupić bilet 2. zapytać o drogę dojazdu, wytłumaczyć jak dojechać 3. wymienić miejsca noclegowe, zarezerwować pokój w hotelu 4. zaplanować i opisać wycieczkę oraz wakacje
9. Kultura 1. uczestnictwo w kulturze 2. tradycje i zwyczaje 3. media 4. sztuka	1. En Action 1 (z.ów. 3), En Action 2 (unité 1), En Action 3 (unité 4) 2. En Action 1 (unité 3, 5), En Action 2 (unité 3) 3. En Action 2 (unité 5), En Action 3 (unité 4) 4. En Action 3 (unité 4)	1. wymienić dziedziny kultury, wybranych twórców, ich dzieła, opowiedzieć o swoim uczestnictwie w kulturze; zachęcać do udziału w wydarzeniach kulturalnych 2. opisać najważniejsze tradycje i zwyczaje francuskie 3. wymienić wybrane media i opisać je 4. wyrazić opinię na temat wybranego dzieła (sztuki, filmowego, literackiego)
10. Sport 1. dyscypliny sportu, uprawianie sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe 2. imprezy sportowe	1. En Action 1 (unité 3) 2. En Action 1 (unité 3)	1. wymienić wybrane dyscypliny sportu i używany w nich sprzęt sportowy, opisać jaki sport uprawiamy i dlaczego, wymienić podstawowe obiekty sportowe 2. opisać wydarzenie sportowe
11. Zdrowie 1. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie	1. En Action 1 (unité 5)	1. wymienić podstawowe choroby, symptomy, sposoby leczenia, zamówić wizytę u lekarza, przeprowadzić z nim rozmowę

<p>12. Nauka i technika</p> <p>1. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych</p> <p>2. technologie informacyjno-komunikacyjne</p>	<p>1. En Action 2 (unité 5)</p> <p>2. En Action 2 (unité 5)</p>	<p>1. opisać jak działa prosty sprzęt np. telefon komórkowy</p> <p>2. wymienić nowe technologie informacyjne i opisać je np. Internet</p>
<p>13. Świat przyrody</p> <p>1. pogoda</p> <p>2. pory roku</p> <p>3. rośliny</p> <p>4. zwierzęta</p> <p>5. krajobraz</p>	<p>1. En Action 2 (unité 3)</p> <p>2. En Action 2 (unité 3)</p> <p>3. En Action 2 (unité 6)</p> <p>4. En Action 2 (unité 6)</p> <p>5. En Action 2 (unité 6)</p>	<p>1. opisać pogodę</p> <p>2. wymienić pory roku</p> <p>3. wymienić nazwy wybranych roślin</p> <p>4. wymienić nazwy wybranych zwierząt</p> <p>5. opisać krajobraz (morze, góry, wieś)</p>

2. Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<p>1. reaguje na polecenia</p> <p>2. określa główną myśl wypowiedzi</p> <p>3. określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi</p> <p>4. określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników)</p> <p>5. znajduje w wypowiedzi określone informacje</p> <p>6. rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.</p>	<p>En Action 1 (unité 4, ex. 7)</p> <p>En Action 3 (unité 1, pp. 8,9 ex. 1,2,3)</p>	<p>zrozumieć i zinterpretować prostą, krótką, typową informację ustną, zareagować na wysłuchany komunikat</p>

3. Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, napisy, kartki pocztowe, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, instrukcje, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie):

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
1. określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu 2. określa intencje nadawcy/autora tekstu 3. określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu) 4. znajduje w tekście określone informacje 5. układa informacje w określonym porządku 6. rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi	En Action 1 (unité 5, ex. 12) En Action 3 (unité 2, pp. 29, ex. 5)	zrozumieć i zinterpretować krótką i prostą informację pisemną

4. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
1. opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska 2. opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości 3. przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 4. przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość 5. opisuje upodobania 6. wyraża i uzasadnia swoje opinie 7. wyraża uczucia i emocje 8. stosuje formalny i nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji	En Action 1 (unité 4, ex. 9) En Action 3 (unité 3, p. 45, ex. 4c)	sformułować krótką i prostą wypowiedź ustną

5. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażen i zdań (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, kartkę pocztową, e-mail, historyjkę, wpis na blogu)

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<ol style="list-style-type: none"> 1. opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska 2. opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości 3. przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 4. przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość 5. opisuje upodobania 6. wyraża i uzasadnia swoje opinie 7. wyraża uczucia i emocje 8. stosuje formalny i nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji 	<p>En Action 2 (unité 1, ex. 4) En Action 3 (unité 3, p. 47, ex.7)</p>	<p>sformułować krótką i prostą wypowiedź pisemną</p>

6. Uczeń reaguje ustnie w prosty i zrozumiały sposób, w typowych sytuacjach:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<ol style="list-style-type: none"> 1. przedstawia siebie i inne osoby 2. nawiązuje kontakty towarzyskie, rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę, podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie, upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź) 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób 	<p>En Action 1 (unité 5, ex. 13) En Action 3 (unité 4, p. 69, activité D)</p>	<p>przewodzi prosty dialog w typowych sytuacjach, zapytać o informację, udzielić informacji, zareagować na wypowiedź skierowaną do ucznia</p>

<p>5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób</p> <p>6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje</p> <p>7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie</p> <p>8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego</p> <p>9. prosi o radę i udziela rady</p> <p>10. prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia</p> <p>11. nakazuje, zakazuje</p> <p>12. wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby</p> <p>13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek)</p> <p>14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe</p>		
--	--	--

7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, krótki list prywatny, e-mail, wpis na czasie/forum) w typowych sytuacjach:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<p>1. przedstawia siebie i inne osoby</p> <p>2. nawiązuje kontakty towarzyskie, rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie)</p> <p>3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę)</p> <p>4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób</p> <p>5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób</p> <p>6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje</p> <p>7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie</p> <p>8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego</p> <p>9. prosi o radę i udziela rady</p>	<p>En Action 2 (unité 1, ex. 10)</p> <p>En Action 3 (unité 5, p. 85, activité B)</p>	<p>sformułować prostą pisemną odpowiedź np. na list, maila, zaproszenie, odnoszącą się do typowych sytuacji</p>

10. prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia 11. nakazuje, zakazuje 12. wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek) 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe		
--	--	--

8. Uczeń przetwarza prosty tekst ustnie lub pisemnie:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
1. przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np.. filmach, reklamach) 2. przekazuje w języku obcym lub w języku polskim informacje sformułowane w tym języku obcym 3. przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polskim	En Action 1 (unité 4, ex. 10) En Action 3 (unité 4, p. 69, activité B)	ustnie lub pisemnie zinterpretować materiał ikonograficzny oraz proste teksty, streścić w języku polskim prosty tekst francuski

9. Uczeń posiada:

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
1. podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności , które posługują się danym językiem obcym oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego 2. świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową	samodzielnie pracować w celu doskonalenia swoich kompetencji językowych oraz dokonać samooceny

10.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
--------------------	--

Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym.	przygotować i przedstawić projekt we współpracy z innymi uczniami
--	---

11.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
Uczeń współdziała w grupie, (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.)	przygotować i przedstawić projekt we współpracy z innymi uczniami

12.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych.	samodzielnie korzystać z alternatywnych źródeł nabywania kompetencji językowych

13.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, zastępowanie innym wyrazem, opis, wykorzystywanie środków niewerbalnych).	poradzić sobie ze zrozumieniem treści w języku francuskim w kontakcie z materiałem zawierającym nowe słownictwo/zwroty, które nie są mu znane

14.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).	określić różnice między językiem francuskim i językiem polskim

b. wariant III.2 - dla kontynuujących naukę

W wariancie III.2 dla uczniów kontynuujących naukę języka francuskiego w liceum lub technikum istnieją pewne różnice w kompetencjach, jakie uczeń ma zdobyć, w stosunku do tych, jakie nabywa uczeń rozpoczynający naukę języka od podstaw. Aby je wyraźnie zaznaczyć, wyszczególniliśmy je **pogrubioną kursywą**. W ten sposób łatwo jest zauważyć o jakie kompetencje został poszerzony wariant III.2 dla uczniów kontynuujących naukę języka francuskiego po szkole podstawowej.

1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

Temat	En Action - źródło realizacji tematu unité – odnosi się do podręcznika z.ćw. – do zeszytu ćwiczeń	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<p>1. Człowiek</p> <p>1. dane personalne 2. okresy życia 3. wygląd zewnętrzny 4. cechy charakteru 5. rzeczy osobiste</p> <p>6. uczucia i emocje</p> <p>7. umiejętności i zainteresowania</p>	<p>1. En Action 1 (unité 1) 2. En Action 1 (unité 2), En Action 3 (unité 1) 3. En Action 1 (unité 2) 4. En Action 1 (unité 2) 5. En Action 1 (unité 0), En Action 2 (unité 3) 6. En Action 2 (unité 1), En Action 2 (unité 3), En action 3 (unité 1), En Action 3 (unité 2), En Action 3 (unité 5) 7. En Action 1 (unité 3)</p>	<p>1. przedstawić siebie i inną osobę 2. wymienić najważniejsze wydarzenia w życiu człowieka, podsumować etapy życia 3. opisać wygląd zewnętrzny oraz ubiór swój i innych osób 4. opisać charakter swój i innych osób 5.. wymienić przedmioty codziennego użytku</p> <p>6. wyrazić podstawowe uczucia i emocje; wyrazić entuzjazm; wyrazić rozczarowanie, wyrazić żal</p> <p>7. opisać umiejętności oraz zainteresowania swoje i innych</p>

<p>2. Miejsce zamieszkania</p> <p>1. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe</p> <p>2. prace domowe</p>	<p>1. En Action 1 (unité 4)</p> <p>2. En Action 3 (unité 2)</p>	<p>1. podać adres, opisać dom z zewnątrz, wymienić poszczególne pomieszczenia domu/mieszkania wraz z meblami i wyposażeniem, wymienić podstawowe czynności wykonywane w domu</p> <p>2. rozmawiać o domowych pracach, obowiązkach</p>
<p>3. Edukacja</p> <p>1. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny, życie szkoły</p> <p>2. zajęcia pozalekcyjne</p>	<p>1. En Action 1 (unité 0)</p> <p>2. En Action 1 (unité 3)</p>	<p>1. opisać szkołę wraz z jej pomieszczeniami, wymienić przedmioty nauczane w szkole, przybory szkolne, zwroty używane w klasie, oceny oraz najważniejsze wydarzenia szkolne</p> <p>2. opowiedzieć o zainteresowaniach rozwijanych w formie zajęć pozalekcyjnych</p>
<p>4. Praca</p> <p>1. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy, praca dorywcza, wybór pracy</p> <p>2. obowiązki pracownicze</p> <p>3. kariera zawodowa</p>	<p>1. En Action 1 (unité 1)</p> <p>2. En Action 1 (unité 1)</p> <p>3. En Action 3 (unité 1), En action 3 (unité 5), En Action 3 (unité 2)</p>	<p>1. wymienić podstawowe zawody i miejsca pracy, określić czym się zajmują poszczególne zawody, rodzaje pracy dorywczej, uzasadnić wybór zawodu</p> <p>2. wymienić podstawowe obowiązki pracownika</p> <p>3. rozmawiać o zawodzie, mówić o swoich planach zawodowych; opisywać swoje doświadczenie zawodowe oraz kompetencje</p>
<p>5. Życie prywatne</p> <p>1. rodzina</p> <p>2. znajomi i przyjaciele</p> <p>3. czynności życia codziennego</p> <p>4. określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego</p> <p>5. święta i uroczystości</p> <p>6. konflikty i problemy</p>	<p>1. En Action 1 (unité 2), En Action 2 (unité 2)</p> <p>2. En Action 1 (unité 1, 2),</p> <p>3. En Action 1 (unité 3)</p> <p>4. En Action 1 (unité 3), En Action 2 (unité 1)</p> <p>5. En Action 1 (z.ćw.0, z.ćw. 5)</p> <p>6. En Action 2 (unité 1)</p>	<p>1. wymienić i opisać członków rodziny</p> <p>2. opowiedzieć o przyjaciółach</p> <p>3. opisać typowy dzień</p> <p>4. scharakteryzować typowe sposoby spędzania czasu wolnego</p> <p>5. wymienić i opisać wybrane święta francuskie</p>

7. relacje i związki	7. En Action 3 (unité 1)	6. opisać problemy spotykane w kontaktach z najbliższymi i sposoby ich rozwiązania 7. opowiadać o relacji przyjacielskiej, związku emocjonalnym; mówić o rozstaniu
6. Żywnienie 1. artykuły spożywcze 2. posiłki i ich przygotowanie 3. lokale gastronomiczne	1. En Action 1 (unité 5) 2. En Action 1 (unité 5) 3. En Action 1 (unité 5), En Action 2 (unité 5)	1. wymienić podstawowe produkty spożywcze 2. wymienić i opisać wybrane dania kuchni francuskiej i posiłki oraz podać przepis kulinarny 3. wybrać lokal, zarezerwować stół, zamówić posiłek w barze, kawiarni, restauracji
7. Zakupy i usługi 1. rodzaje sklepów, towary i ich cechy 2. sprzedawanie i kupowanie 3. promocje 4. korzystanie z usług 5. środki płatnicze 6. wymiana i zwrot towaru 7. reklama	1. En Action 2 (unité 5) 2. En Action 1 (unité 5), En Action 2 (unité 2) 3. En Action 2 (unité 2) 4. En Action 2 (unité 2, 5) 5. En Action 2 (unité 5) 6. En Action 2 (unité 5) 7. En action 3 (unité 5)	1. wymienić nazwy sklepów i kupowanych w nich towarów 2. kupić i sprzedać wybrane towary 3. skorzystać z promocji 4. skorzystać z wybranych usług, w tym usług internetowych 5. opisać sposoby płacenia za zakupy i usługi 6. złożyć reklamację i prosić o zwrot kosztów zakupu 7. wyrazić opinię (pozytywną/negatywną) na temat kampanii reklamowej
8. Podróżowanie i turystyka 1. środki transportu i korzystanie z nich 2. orientacja w terenie 3. hotel 4. wycieczki, zwiedzanie	1. En Action 3 (unité 1) 2. En Action 1 (unité 4) 3. En Action 3 (unité 1) 4. En Action 2/3 (unité 3, 1)	1. wymienić środki transportu, uzyskać informacje na temat komunikacji publicznej, dokonać rezerwacji, kupić bilet 2. zapytać o drogę dojazdu, wytłumaczyć jak dojechać 3. wymienić miejsca noclegowe, zarezerwować pokój w hotelu 4. zaplanować i opisać wycieczkę oraz wakacje
9. Kultura 1. twórcy i ich dzieła 2. uczestnictwo w kulturze 3. tradycje i zwyczaje	1. En Action 2 (unité 1) 2. En Action 1 (z.ćw. 3), En Action 2 (unité 1), En action (unité 5)	1. wymienić znanych twórców francuskich i ich przykładowe dzieła 2. wymienić dziedziny kultury, opowiedzieć o swoim uczestnictwie w kulturze; zachęcać do udziału w wydarzeniach kulturalnych, przedstawić program wydarzeń

4. media 5. sztuka 6. literatura 7. kino	3. En Action 1 (unité 3,5), En Action 2 (unité 3) 4. En Action 2 (unité 5), En Action 3 (unité 1) 5. En action (unité 4) 6. En Action 3 (unité 4) 7. En Action 3 (unité 4)	3. opisać najważniejsze tradycje i zwyczaje francuskie 4. wymienić wybrane media i opisać je; formułować opinie na temat mediów (telewizji, prasy) 5. wymienić podobieństwa i różnice dzieł sztuki; wyrazić opinię na temat ulubionych dzieł sztuki ; dyskutować o sztuce współczesnej 6 i 7. wyrażać opinię ta temat dzieł literackich i filmowych
10. Sport 1. dyscypliny sportu, uprawianie sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe 2. imprezy sportowe	1. En Action 1 (unité 3) 2. En Action 1 (unité 3)	1. wymienić wybrane dyscypliny sportu i używany w nich sprzęt sportowy, opisać jaki sport uprawiamy i dlaczego, wymienić podstawowe obiekty sportowe 2. opisać wydarzenie sportowe
11. Zdrowie 1. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie 2. <i>tryb życia</i>	1.En Action 1 (unité 5) 2. <i>En Action 1 (unité 5)</i>	1. wymienić podstawowe choroby, symptomy, sposoby leczenia, zamówić wizytę u lekarza, przeprowadzić z nim rozmowę 2. <i>opisać zdrowy tryb życia, dobre nawyki</i>
12. Nauka i technika 1. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych 2. technologie informacyjno-komunikacyjne 3. <i>wynalazki</i>	1. En Action 2 (unité 5) 2. En Action 2 (unité 5) 3. <i>En Action 2 (unité 5)</i>	1. opisać jak działa prosty sprzęt np. telefon komórkowy 2. wymienić nowe technologie informacyjne i opisać je np. Internet 3. <i>wymienić podstawowe współczesne wynalazki</i>
13. Świat przyrody 1. pogoda 2. pory roku 3. rośliny 4. zwierzęta 5. krajobraz 6. <i>zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego</i> 7. <i>ekologia</i>	1. En Action 2 (unité 3) 2. En Action 2 (unité 3) 3. En Action 3 (unité 1) 4. En Action 3 (unité 1) 5. En Action 3 (unité 1) 6. <i>En Action 2 (unité 3,4)</i> 7. <i>En Action 3 (unité 3)</i>	1. opisać pogodę 2. wymienić pory roku 3. wymienić nazwy wybranych roślin 4. wymienić nazwy wybranych zwierząt 5. opisać krajobraz (morze, góry, wieś) 6. <i>wymienić niebezpieczeństwa jakie grożą naszemu środowisku i opisać działania proekologiczne</i> 7. <i>Rozmawiać o ekogestach w codziennym życiu</i>

<p style="text-align: center;">14. Państwo i społeczeństwo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>wydarzenia i zjawiska społeczne</i> 2. <i>zaangażowanie społeczne</i> 3. <i>współczesne problemy społeczne</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>En Action 1 (unité 3)</i> 2. <i>En Action 3 (unité 3)</i> 3. <i>En Action 3 (unité 3)</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>opisać typowe zachowania w społeczeństwie, zachowania w grupie np. rówieśniczej, wspólne zajęcia i wydarzenia</i> 2. <i>podać powody zaangażowania; ocenić zaangażowanie innych</i> 3. <i>dyskutować o problemach współczesnego świata</i>
--	---	--

2. Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
1. reaguje na polecenia 2. określa główną myśl wypowiedzi 3. określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi 4. określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników) 5. znajduje w wypowiedzi określone informacje 6. rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.	En Action 1 (unité 4, ex. 7) En Action 3 (unité 5, pp. 74, 75, ex. 1,2,3)	zrozumieć i zinterpretować prostą, krótką, typową informację ustną, zareagować na wysłuchany komunikat

3. Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, napisy, kartki pocztowe, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, instrukcje, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, *recenzje*, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie):

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
1. określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu 2. określa intencje nadawcy/autora tekstu 3. określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu) 4. znajduje w tekście określone informacje 5. układa informacje w określonym porządku 6. rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi	En Action 1 (unité 5, ex. 12) En Action 3 (unité 4, p. 56, 57, ex. 1,2)	zrozumieć i zinterpretować krótką i prostą informację pisemną

4. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
1. opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska 2. opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości 3. przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 4. przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość 5. opisuje upodobania 6. wyraża i uzasadnia swoje opinie, <i>przedstawia opinie innych osób</i> 7. wyraża uczucia i emocje 8. stosuje formalny i nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji	En Action 1 (unité 4, ex. 9) En Action 3 (unité 1, p. 14, ex. 5)	sformułować krótką i prostą wypowiedź ustną

5. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażen i zdań (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, kartkę pocztową, e-mail, historyjkę, *list prywatny, list motywacyjny*, wpis na blogu)

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
1. opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska 2. opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości 3. przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 4. przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość 5. opisuje upodobania 6. wyraża i uzasadnia swoje opinie, <i>przedstawia opinie innych osób</i> 7. wyraża uczucia i emocje 8. stosuje formalny i nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji	En Action 2 (unité 1, ex. 4) En Action 3 (unité 1, p. 21, activité C) En Action 3 (unité 2, p. 37, activité C)	sformułować krótką i prostą wypowiedź pisemną

6. Uczeń reaguje ustnie w prosty i zrozumiały sposób, w typowych sytuacjach:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<ol style="list-style-type: none"> 1. przedstawia siebie i inne osoby 2. nawiązuje kontakty towarzyskie, rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę, podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie, upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź) 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, <i>zachęca</i>, prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego 9. prosi o radę i udziela rady 10. prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia 11. <i>ostrzega</i>, nakazuje, zakazuje, <i>instruuje</i> 12. wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, <i>niezadowolenie</i>, <i>zdziwienie</i>, <i>nadzieje</i>, <i>obawę</i>) 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe 	<p>En Action 1 (unité 5, ex. 13) En Action 3 (unité 2, p. 37, activité D)</p>	<p>przewodzić prosty dialog w typowych sytuacjach, zapytać o informację, udzielić informacji, zareagować na wypowiedź skierowaną do ucznia</p>

7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, krótki list prywatny, e-mail, wpis na czasie/forum) w typowych sytuacjach:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<ol style="list-style-type: none"> 1. przedstawia siebie i inne osoby 2. nawiązuje kontakty towarzyskie, rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie) 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę) 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, <i>zachęca</i>, prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego 9. prosi o radę i udziela rady 10. prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia 11. <i>ostrzega</i>, nakazuje, zakazuje, <i>instruuje</i> 12. wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, <i>niezadowolenie</i>, <i>zdziwienie</i>, <i>nadzieje</i>, <i>obawę</i>) 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe 	<p>En Action 2 (unité 1, ex. 10) En Action 3 (unité 5, p. 85, activité B)</p>	<p>sformułować prostą pisemną odpowiedź np. na list, maila, zaproszenie, odnoszącą się do typowych sytuacji</p>

8. Uczeń przetwarza prosty tekst ustnie lub pisemnie:

Szczegółowe kompetencje ucznia	En Action - przykładowe ćwiczenie	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
--------------------------------	-----------------------------------	--

<p>1. przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. <i>wykresach</i>, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach)</p> <p>2. przekazuje w języku obcym lub w języku polskim informacje sformułowane w tym języku obcym</p> <p>3. przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polskim</p>	<p>En Action 1 (unité 4, ex. 10) En Action 3 (unité 4, p. 69, activité B)</p>	<p>ustnie lub pisemnie zinterpretować materiał ikonograficzny oraz proste teksty, streścić w języku polskim prosty tekst francuski</p>
---	---	--

9. Uczeń posiada:

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<p>1. podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego</p> <p>2. świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową</p>	<p>samodzielnie pracować w celu doskonalenia swoich kompetencji językowych oraz dokonać samooceny</p>

10.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
<p>Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym).</p>	<p>przygotować i przedstawić projekt we współpracy z innymi uczniami</p>

11.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
Uczeń współdziała w grupie, (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.)	przygotować i przedstawić projekt we współpracy z innymi uczniami

12.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych.	samodzielnie korzystać z alternatywnych źródeł nabywania kompetencji językowych

13.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, zastępowanie innym wyrazem, opis, wykorzystywanie środków niewerbalnych).	poradzić sobie ze zrozumieniem treści w języku francuskim w kontakcie z materiałem zawierającym nowe słownictwo/zwroty, które nie są mu znane

14.

Kompetencje ucznia	Przewidywane osiągnięcia ucznia na poziomie komunikacji/uczeń potrafi:
Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).	określić różnice między językiem francuskim i językiem polskim

B. Znajomość struktur gramatyczno-leksykalnych

Poniżej podajemy listę zagadnień gramatycznych, które uczeń powinien poznać w liceum lub technikum. Nie należy ich jednak traktować jako wytycznych, a jedynie jako wskazówki dla nauczyciela. Jak już wspominaliśmy wcześniej, gramatyka w komunikacyjnym podejściu do nauczania języka, jest traktowana jako narzędzie komunikacji. Opis wymagań z gramatyki, według obowiązującego podziału zgodnego z typem matury, oraz poziomami określonymi przez ESOKJ, pozwoli jednak nauczycielowi uzmysłwić sobie zakres struktur gramatyczno-leksykalnych niezbędny do opanowania przez uczniów w zależności od tego czy zaczynają naukę od podstaw czy ją kontynuują.

Uczeń powinien umieć stosować wiedzę gramatyczną odpowiednio, aby poprawnie komunikować się w zakresie języka mówionego i pisanego, w opisanych wcześniej obszarach tematycznych.

Szczegółowy opis zagadnień gramatycznych dla uczniów liceum i technikum, został opracowany na podstawie informacji dotyczących wymagań maturalnych, określonych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Jest on więc zarazem wykazem elementów gramatyki francuskiej, jakie powinni znać uczniowie przystępujący do matury.

Zakres podstawowy odpowiada zatem wymaganiom do matury podstawowej, a rozszerzony maturze rozszerzonej. Dodatkowo przypisaliśmy im europejskie określenia poziomów znajomości języka obcego (A1-B2), zgodne z ESOKJ. Na końcu podaliśmy ich opis, opracowany na podstawie wytycznych Ministerstwa Edukacji Narodowej. Daje to nauczycielowi możliwość wyjścia poza bezpośredni kadr nauczania szkolnego i spojrzenia na kompetencje ucznia w sposób ogólny.

Korzystając z podręcznika „En Action”, nauczyciel jak i uczeń, pracując nad gramatyką, mają dodatkowo możliwość korzystania z „*précis grammatical*”, które podsumowuje wszystkie zagadnienia gramatyczne wprowadzone w tej książce. Jest ono świetnym materiałem do powtórek, a uczniom pozwala na łatwe i szybkie odnalezienie interesujących ich zagadnień gramatycznych. Znajduje się ono na końcu podręcznika, wśród aneksów. Dodatkowo „*bilan grammatical*”, znajdujący się również pod koniec podręcznika, pozwala na sprawdzenie kompetencji gramatycznych, które uczniowie nabyli po pierwszym cyklu nauki. W *En Action 3* zaproponowano również bilans umiejętności językowych umożliwiający powtórzenie materiału leksykalnego i gramatycznego omawianego we wszystkich rozdziałach podręcznika.

Zakres struktur gramatycznych do opanowania na poziomie A1-A2 (poziom podstawowy) i B1-B2 (rozszerzony)

Poziom podstawowy (A1-A2)	Poziom rozszerzony (B1-B2) (dodatkowo w stosunku do poziomu podstawowego)
Rzeczownik	
Rzeczowniki o tej samej formie w obu liczbach <i>np. un Français / des Français</i>	

Liczba mnoga <ul style="list-style-type: none"> • z końcówką -s, -aux, -eaux, -eux • forma nieregularna np. <i>des yeux</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • z końcówką -als, -ails, -oux, -eus • rzeczowników pochodzenia obcego np. <i>des sandwiches</i> • nazwisk np. <i>les Thibault</i>
Zmiana znaczenia rzeczownika wraz ze zmianą liczby np. <i>une lunette - des lunettes</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rzeczowniki posiadające dwie formy liczby mnogiej np. <i>les cieux, les ciels</i>
Liczba mnoga niektórych rzeczowników złożonych np. <i>des wagons-restaurants</i>	
Rzeczowniki o tej samej formie w obu rodzajach np. <i>un élève / une élève</i>	
Rodzaj żeński z końcówką -e, -trice, -euse, -ve, <ul style="list-style-type: none"> • podwajanie spółgłoski np. <i>–elle, -enne</i> • pojawienie się akcentu np. <i>-ère</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • formy nieregularne np. <i>un héros/ une héroïne</i> • rodzaj nazw własnych np. <i>la Seine</i>
Rzeczowniki wyrażające rodzaj naturalny np. <i>le père / la mère</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaj naturalny nazw zwierząt np. <i>un coq / une poule</i>
Rzeczowniki o jednym rodzaju np. <i>une femme écrivain</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaj rzeczownika a jego znaczenie np. <i>la Tour Eiffel, le tour du monde</i>
Rodzajniki	
Nieokreślony <ul style="list-style-type: none"> • jako wyznacznik nieokreśloności, np. <i>Il attend un ami.</i> • w liczbie pojedynczej jako wyznacznik ilości np. <i>Nous avons un exemplaire.</i> • zamiana na « de » przed rzeczownikiem w liczbie mnogiej poprzedzonym przymiotnikiem np. <i>J'ai mangé de bonnes pommes.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dla wyrażenia wartości ogólnych np. <i>Un médecin doit être responsable.</i> • przed niektórymi rzeczownikami w liczbie mnogiej poprzedzonymi przymiotnikiem np. <i>Dans la salle il y avait des jeunes gens.</i> • przed nazwami dzieł np. <i>C'est un Picasso.</i>
Określony	<ul style="list-style-type: none"> • dla wskazywania np. <i>Passe-moi la bouteille.</i>

<ul style="list-style-type: none"> • jako wyznacznik określoności np. <i>Je te laisse les clés de la maison.</i> • jako wyznacznik wartości ogólnej np. <i>L'argent ne fait pas le bonheur.</i> • jako wyznacznik posiadania np. <i>Il a les yeux bleus.</i> • jako wyznacznik całości np. <i>J'ai payé ces fruits 50 centimes le kilo.</i> • jako wyznacznik powtarzania np. <i>Il travaille le lundi.</i> • przed nazwami geograficznymi np. <i>J'ai visité la France et la Provence.</i> • w datach np. <i>J'arrive le 3 mai.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dla wyrażenia wartości dzierżawczej np. <i>Il m'a serré la main.</i> • przed nazwiskami np. <i>J'ai vu les Martin.</i> • przed rzeczownikami jednostkowymi np. <i>On voit la lune.</i> • dla nominalizacji np. <i>Il faut peser le pouret le contre.</i> • przed nazwami niektórych miast np. <i>On passe par la Rochelle.</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • rodzajnik nieokreślony i określony przed nazwami części ciała np. <i>Elle a un petit nez. Il a les jambes qui tremblent.</i>
<p>Formy ściągnięte rodzajnika określonego</p> <ul style="list-style-type: none"> • z przyimkami « à » i « de » np. <i>Ils vont au cinéma.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • po niektórych wyrażeniach ilościowych np. <i>La plupart des élèves parlent français.</i>
<p>Cząstkowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • jako wykładnik jakiejś części np. <i>Elle prend du pain.</i> • z rzeczownikami abstrakcyjnymi np. <i>Tu as de la chance.</i> • z rzeczownikami niepoliczalnymi np. <i>Il y a de la neige.</i> • z czasownikiem « faire » dla określenia czynności np. <i>Tu fais du tennis?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przed nazwiskami oznaczającymi autora dzieła albo właściwość związaną z daną osobą np. <i>Il joue du Chopin.</i>
<p>Rodzajniki po przeczeniach <i>Je n'ai pas de stylo. Je n'aime pas le café.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • z czasownikiem „être” np. <i>Ce n'est pas un livre.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rodzajnik cząstkowy po przeczeniach nieabsolutnych np. <i>Je n'ai pas demandé de l'eau mais du café.</i>
<p>Opuszczanie rodzajnika</p> <ul style="list-style-type: none"> • po wyrażeniach ilościowych np. <i>J'ai beaucoup d'amis.</i> • przed rzeczownikiem użytym w funkcji orzecznika np. <i>Pierre est musicien.</i> • w konstrukcjach z niektórymi przyimkami np. <i>Elle est venue en métro.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • w konstrukcjach z rzeczownikami po przyimku « de » np. <i>Je suis en compagnie d'amis français.</i> • w konstrukcjach z niektórymi czasownikami np. <i>Il a changé d'adresse.</i>

<ul style="list-style-type: none"> • przed nazwami własnymi, nazwami dni tygodnia i miesięcy np. <i>Monique viendra lundi.</i> • w tytułach, ogłoszeniach, depezech, adresach np. <i>offres/demandes/ventes</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • w konstrukcjach z rzeczownikami wyrażającymi ilość np. <i>J'ai acheté une douzaine de roses.</i> • w wyliczeniach np. <i>Tables, chaises, bureaux, tout est vendu.</i> • w wołaczach np. <i>Bonjour, voisin!</i>
Zaimki przymiotne	
Wskazujący np. <i>Cette fille est belle.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • dla wyrażania wartości emfaticznej np. <i>Regardez ces montagnes!</i> • dla wyrażania uczuć np. <i>Mais regardez ce désordre!</i>
Dzierżawczy np. <i>Mon fils est intelligent.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • dla wyrażania przyzwyczajenia np. <i>Tous les soirs elle prend sa tisane.</i> • dla wyrażania ironii lub pogardy np. <i>Ah! Il en fait de belles, ton fils!</i> • dla wyrażania czułości np. <i>Ah! Mon petit Pierre!</i> • z nazwami części ciała np. <i>Sa main lui fait mal.</i>
Pytający np. <i>Quel temps fait-il ?</i> <ul style="list-style-type: none"> • w funkcji wykrzyknikowej dla wyrażenia uczuć np. <i>Quelle belle histoire!</i> 	
Nieokreślony np. <i>Chaque jour, je prends le métro.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • dla wyrażenia jakości np. <i>Elle a acheté la même robe.</i> • dla wyrażenia identyczności lub różnic np. <i>Je n'ai jamais vu une telle impolitesse.</i>
Liczebniki	
Główne np. <i>Il mesure deux mètres.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • z rodzajnikiem określonym, zaimkiem przymiotnym np. <i>Voilà les trois Mousquetaires.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • zastępujące rzeczownik np. <i>Deux sont absents.</i> • jako ekwiwalent liczebnika porządkowego np. <i>Ouvrez les livres au chapitretrois.</i> • rzeczowniki z sufiksem <i>-aine</i> np. <i>Prenez une douzaine d'oeufs.</i> • ułamki, procenty, określenia wielokrotności np. <i>J'y passe les trois quarts du temps.</i> • uzgadnianie liczebników głównych np. <i>Il y a deux millions d'hommes.</i> •
Porządkowe np. <i>C'est son dix-huitième anniversaire.</i>	
Przymiotnik	
Przymiotniki o tej samej formie w obu liczbach np. <i>un homme heureux / des hommes heureux</i>	
Liczba mnoga z końcówką -s, -aux, -eaux np. <i>jolis, amicaux, beaux</i>	<ul style="list-style-type: none"> • formy nieregularne np. <i>banals, finals</i> • formy nieodmienne np. <i>des sacs bleu marine</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • liczba mnoga przymiotników złożonych np. <i>sociaux-démocrates</i>
Przymiotniki o tej samej formie w obu rodzajach np. <i>un jeune homme / une jeune fille</i>	
Rodzaj żeński z końcówką -e, -(t)euse, -ve, -elle, -trice, -se, -ce, -gue, -che, <ul style="list-style-type: none"> • podwajanie spółgłoski np. <i>-elle, -ette,</i> • pojawienie się akcentu np. <i>-ère</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • z końcówką <i>-que, -sse, -olle</i> np. <i>publique, rousse, folle</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • formy nieregularne rodzaju żeńskiego przymiotników np. <i>grecque</i> • formy nieodmienne np. <i>la robe bleu foncé</i>
	Rodzaj żeński przymiotników złożonych np. <i>la sauce aigre-doux</i>

Przymiotniki o podwójnej formie w rodzaju męskim np. <i>nouveau / nouvel</i>	
Stopniowanie przymiotników <ul style="list-style-type: none"> • regularne np. <i>heureux / plus heureux</i> • nieregularne np. <i>bon / meilleur</i> 	
Miejsce przymiotników w zdaniu <ul style="list-style-type: none"> • przymiotniki znajdujące się regularnie po rzeczowniku np. <i>Il porte un pantalon blanc.</i> • przymiotniki znajdujące się regularnie przed rzeczownikiem np. <i>Nous avons une belle maison.</i> • 	<ul style="list-style-type: none"> • zmiana znaczenia przymiotnika wraz ze zmianą miejsca w zdaniu np. <i>Tu as raconté une drôle d'histoire. Tu as raconté une histoire drôle.</i>
	Przymiotniki użyte jako przysłówek np. <i>Ça sent bon.</i>
Zaimki rzeczowne	
Osobowe w funkcji podmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • uzgadnianie czasownika z zaimkiem « on » np. <i>On est allés à la piscine.</i>
Osobowe w funkcji dopełnienia bliższego	
Osobowe w funkcji dopełnienia dalszego	
Przysłowne « en » i « y » <ul style="list-style-type: none"> • w funkcji dopełnienia np. <i>N'en parle pas!</i> • okolicznika miejsca np. <i>J'y vais. J'en reviens.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zaimki przysłowne « en », « y » i zaimek nijaki « le », np. <i>Il a pris sa décision. Je le sais et je m'en réjouis car je ne m'y attendais pas.</i>
Miejsce jednego zaimka w funkcji dopełnienia w zdaniu	<ul style="list-style-type: none"> • kilku zaimków w funkcji dopełnienia (w czasach prostych i złożonych) np. <i>Il me le donne. Il ne la lui a pas prêtée.</i>
Osobowe akcentowane np. <i>On va chez moi ?</i> <ul style="list-style-type: none"> • złożenia z « même » np. <i>Je l'ai fait moi-même.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zaimek « soi » np. <i>Tout le monde rentre chez soi.</i>
Zwrotne	

<p>Względne proste np. <i>C'est la chanson que nous aimons.</i></p>	<p>złożone np. <i>Le spectacle auquel nous avons assisté était ennuyeux. Les pays auxquels je rêve sont lointains. Le voisin au-dessus duquel je vis est sympathique.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • konstrukcje z zaimkiem « quoi » np. <i>Partez, sans quoi vous serez en retard.</i> • konstrukcje z zaimkami rzeczownikowymi wskazującymi np. <i>Voilà ce dont j'ai besoin. C'est ma sœur qui a trié le linge.</i>
<p>Pytające</p> <ul style="list-style-type: none"> • o podmiot np. <i>Qui est-ce qui est venu ?</i> • o orzecznik np. <i>Qui est-ce ?</i> • o dopełnienie bliższe np. <i>Que faites-vous ?</i> • o dopełnienie dalsze np. <i>A quoi pensez-vous ?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zaimek « lequel » np. <i>Lequel préfères-tu ?</i> • zaimek wykrzyknikowy np. <i>Que tu es beau !</i>
<p>Dzierżawcze np. <i>Ce n'est pas ta voiture, c'est la mienne.</i></p>	
<p>Wskazujące np. <i>Je préfère celle-ci.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazujący rodzaju nijakiego np. <i>Tu prends ça ?</i> 	
<p>Nieokreślone np. <i>Tout va bien.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaimki nieokreślone : quelque(s), quelques-un(e)s, certain(e)(s), rien, personne, aucun(e), autre(s), même(s) <p>np. <i>Certaines chaînes de télévision sont privées.</i></p>
Czasownik	
Czasowniki I, II, III grupy	
Czasowniki posilkowe être, avoir, aller, venir	
Czasowniki zwrotne	
Czasowniki w zwrotach bezosobowych np. <i>Il pleut.</i>	

Czasowniki przechodnie i nieprzechodnie	
Tryby i czasy: Indicatif <ul style="list-style-type: none"> • présent • passé récent • passé composé • imparfait • plus-que-parfait • futur proche • futur simple 	<ul style="list-style-type: none"> • passé simple (do rozpoznania w tekście) • passé antérieur (do rozpoznania w tekście) • futur antérieur
Impératif <ul style="list-style-type: none"> • présent 	<ul style="list-style-type: none"> • passé
Conditionnel <ul style="list-style-type: none"> • présent • passé (do rozpoznania w tekście) 	<ul style="list-style-type: none"> • passé
Subjonctif <ul style="list-style-type: none"> • présent 	<ul style="list-style-type: none"> • passé
Participe <i>participe passé</i> - uzgadnianie: <ul style="list-style-type: none"> • dla czasowników odmienianych z „être” • z zaimkami dopełnienia bliższego • z zaimkiem względnym „que” <i>gérondif</i> <i>participe présent</i>	<ul style="list-style-type: none"> • pozostałe zasady uzgadniania <i>particie passé np. C'est la chanteuse que j'ai entendue chanter</i> • forma złożona <i>participe présent</i> • <i>participe présent/adjectif verbal</i>
Infinitif <ul style="list-style-type: none"> • présent 	<ul style="list-style-type: none"> • passé
Konstrukcje z orzecznikiem <i>np. Tu sembles fatigué.</i>	
Konstrukcje z dopełnieniem bliższym <i>np. Je regarde un film.</i>	

Konstrukcje z dopełnieniem dalszym np. <i>Je parle à ma mère.</i>	
Konstrukcje z dopełnieniem bliższym i dalszym np. <i>Je raconte une histoire à mon ami.</i>	
Przysłówki	
Sposobu <ul style="list-style-type: none"> • z końcówką <i>-ment</i> np. <i>Tu le feras facilement.</i> • formy nieregularne np. <i>Il travaille bien.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • z końcówką <i>-emment</i> , <i>-amment</i> np. <i>Il attend patiemment son tour.</i> • inne przysłówki sposobu np. <i>Je l'ai fait exprès.</i>
Czasu np. <i>Ils rentrent aujourd'hui.</i>	
Miejsca np. <i>Elle habite ici.</i>	
Opinii np. <i>Heureusement, il n'est pas en retard.</i>	
Twierdzenia np. <i>Oui, Madame.</i>	
Przeczenia np. <i>Non, merci.</i>	
Ilości np. <i>Tu travailles beaucoup.</i>	
Nateżenia np. <i>Je suis très heureux.</i>	
Pytające np. <i>Comment ça va ?</i>	
Porównania np. <i>Il est aussi grand que vous.</i>	
Wyrażenia przysłówkowe np. <i>J'habite à côté du parc.</i>	
Stopniowanie regularne i nieregularne przysłówków np. <i>lentement/plus lentement, bien/mieux</i>	

Miejsce przysłówków w zdaniu np. <i>Hier, je suis sorti tôt.</i>	
Przymyki i spójniki	
Przymyki np. <i>Nous allons à Paris.</i>	
Wyrażenia przyimkowe np. <i>Le musée se trouve à droite.</i>	
Spójniki współrzędne np. <i>Il rentre à la maison et il regarde la télé.</i> podrzędne np. <i>Il est parti parce qu'il était pressé.</i>	
Wykrzykniki np. <i>Ah! Super! Bon!</i>	
Zdanie proste	
Oznajmujące	
Pytające <ul style="list-style-type: none"> • intonacyjne np. <i>Tu m'as téléphoné?</i> • z « est-ce que » np. <i>Est-ce que tu vas venir ?</i> • z inwersją np. <i>Etes-vous content?</i> • z użyciem zaimków pytających przysłówków np. <i>Quel jour sommes-nous?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ze złożoną inwersją np. <i>Le film vous a-t-il plu ?</i>
Przeczące	<ul style="list-style-type: none"> • wielokrotne zaprzeczenie np. <i>Je n'entends plus rien.</i> • « ne » explétif np. <i>Il a peur qu'elle ne soit malade.</i> • z zaimkiem względnym, np. <i>Je peux travailler n'importe où.</i>
Rozkazujące	
Konstrukcje prezentujące np. <i>Voici Paul, voilà Pierre.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • użycie z zaimkami np. <i>En voici trois!</i>
Konstrukcje emfatyczne np. <i>C'est moi qui l'ai fait.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • powtórzenie w języku potocznym np. <i>Je lui parle souvent, à ton frère.</i>
Konstrukcje bezosobowe np. <i>Il y a du lait ?</i>	

Dopowiedzenia np. <i>Qui parle ? Moi.</i>	
Zdanie w stronie biernej <ul style="list-style-type: none"> w czasach wymienionych dla poziomu podstawowego 	<ul style="list-style-type: none"> • dodatkowo w czasach wymienionych dla poziomu rozszerzonego • użycie przyimka « de » w stronie biernej np. <i>Il est apprécié du public.</i> • ekwiwalenty strony biernej np. <i>On construit un nouveau bâtiment. Ces livres se vendent bien.</i>
Zdanie złożone	
Współrzędne bezspójnikowe np. <i>Ils sont venus, ils ont discuté un moment.</i>	
Współrzędne spójnikowe np. <i>Ils sont allés au théâtre, puis ils ont dîné.</i>	
	Zdanie wtrącone np. <i>Tu as raison, je le sais bien, mais je ne peux rien faire.</i>
Podrzędne dopełnieniowe np. <i>Je vois que tu as fini.</i>	
Podrzędne okolicznikowe <ul style="list-style-type: none"> • czasu np. <i>Quand il fait beau, je sors.</i> • przyczyny np. <i>Marc ne viendra pas parce qu'il a la grippe.</i> • celu np. <i>Je me cache pour que Sophie ne me voie pas.</i> • przyzwolenia np. <i>Bien qu'elle soit à l'heure elle se dépêche.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównania np. <i>Elle s'habille comme si elle avait quinze ans.</i> • opozycji np. <i>Je n'achète pas ce tableau même s'il est moins cher. Jean a assisté au concert de Mc Solar alors que moi, je n'ai pas pu aller.</i> • skutku np. <i>Elle a tant de qualités que tous l'admirent.</i> • użycie trybów w zdaniu dopełnieniowym, np. <i>Je pense qu'il fera beau demain. Je ne pense pas qu'il vienne nous voir ce soir.</i>
warunku <ul style="list-style-type: none"> • si + présent/passé composé + présent/ futur simple/impératif • si + imparfait + conditionnel présent 	<ul style="list-style-type: none"> • inne sposoby wyrażania warunku np. <i>Au cas où tu aurais perdu mon adresse, je te la redonne.</i>

<ul style="list-style-type: none"> • si + plus-que-parfait + conditionnel passé (do rozpoznania w tekście) 	
względne np. <i>J'aime les élèves qui travaillent.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • względne w połączeniu z zaimkami wskazującymi np. <i>Ceux qui vivent, ce sont ceux qui luttent.</i> • użycie trybów w zdaniu względnym np. <i>Je cherche le bus qui va à l'université. Je cherche un bus qui aille à l'université.</i>
bezokolicznikowe np. <i>Je veux partir en France. Je les vois sortir.</i>	
	imiesłowowe np. <i>La nuit tombée, tout le monde est parti. La tempête se calmant un peu, le bateau a regagné le port.</i>
Zdanie w mowie zależnej w trybie indicatif <ul style="list-style-type: none"> • zdanie nadrzędne w czasie teraźniejszym/przyszłym trybu indicatif, w trybie impératif np. <i>Il dit qu'elle est malade. Visitons la maison que je viens d'acheter.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zdanie nadrzędne w czasie przeszłym trybu indicatif np. <i>Elle a demandé si elle pouvait venir à 6 heures le lendemain.</i>

Opis poziomów biegłości językowej wg Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ)

Poziom	Opis
0	Osoba nigdy nie uczyła się danego języka obcego.
A1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np.: miejsca w którym mieszka, ludzi których zna i rzeczy, które posiada oraz odpowiadać na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić prostą rozmowę pod warunkiem, że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy.
A2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym (są to np.: b. podstawowe informacje dotyczące rozmówcy, jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.
B1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą się zdarzyć w czasie podróży w regionie, gdzie mówi się danym językiem. Potrafi

	tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne i pisemne na tematy, które są jej znane bądź ją interesują. Potrafi opisywać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany.
B2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne z zakresu jej specjalności. Potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem języka, nie powodując przy tym napięcia w którejkolwiek ze stron. Potrafi-w szerokim zakresie tematów-formułować przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne, a także wyjaśniać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając wady i zalety różnych rozwiązań.
C1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie szeroki zakres trudnych, dłuższych tekstów, dostrzegając także znaczenia ukryte, wyrażone pośrednio. Potrafi się wypowiadać płynnie, spontanicznie, bez większego trudu odnajdując właściwe sformułowania. Skutecznie i swobodnie potrafi posługiwać się językiem w kontaktach towarzyskich i społecznych, edukacyjnych bądź zawodowych. Potrafi formułować jasne, dobrze zbudowane, szczegółowe, dotyczące złożonych problemów wypowiedzi ustne i pisemne, sprawnie i właściwie posługując się regułami organizacji wypowiedzi, łącznikami, wskaźnikami zespolenia tekstu.
C2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie może z łatwością zrozumieć praktycznie wszystko co słyszy lub przeczyta. Potrafi streszczać informacje pochodzące z różnych źródeł, pisanych lub mówionych w spójny sposób odtwarzając zawarte w nich tezy i wyjaśnienia. Potrafi wyrażać swoje myśli płynnie, spontanicznie i precyzyjnie, subtelnie różnicując odcienie znaczeniowe nawet w bardziej złożonych wypowiedziach.

4. METODY I TECHNIKI PRACY – PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Przy założeniu, że komunikacja jest podstawowym celem nauczania języka francuskiego, możemy wyodrębnić wiele metod nauczania języka, sklasyfikowanych i szeroko opisanych w fachowej literaturze. Przyjąć jednak należy, iż wybór metody, w rozumieniu sposobu wprowadzania i utrwalania wybranego zagadnienia, zależy przede wszystkim od charakteru materiału, którą wprowadzamy. Wybrane treści będą bowiem bardziej podatne na wykorzystanie metody bezpośredniej np. gdy ćwiczymy z uczniami kupowanie biletu na dworcu, a inne, np. metody gramatyczno-tłumaczeniowej, gdy wymagamy od uczniów zrozumienia instrukcji obsługi bankomatu. Do tego dochodzą preferencje nauczyciela i skuteczność poszczególnych metod w pracy z konkretnymi uczniami. Wybór metody, jako sposobu przekazania treści, uznajemy zatem za całkowicie uzależniony od poszczególnych zagadnień, grupy odbiorców oraz upodobań nauczyciela.

W niniejszym programie nauczania proponujemy przyjrzeć się pięciu wybranym metodom pracy z uczniem. Są to konkretne narzędzia umożliwiające uczniowi opanowanie zaplanowanych umiejętności, sprawdzanych w trakcie matury z języka francuskiego w jej nowej formule. Są to jednocześnie techniki dające się stosować na każdej lekcji, także w odniesieniu do poszczególnych partii materiału z podręcznika „En Action”. Nazywając je jednak zgodnie z maturalną terminologią, zamierzamy pomóc zarówno nauczycielowi, jak i uczniowi w przygotowaniach do egzaminu maturalnego według nowej formuły. Nauczycielom pozwoli to na przyjrzenie się konkretnym technikom nauczania, uczniowie zaś, dzięki wdrożonym przez nauczycieli narzędziom pracy, oswoją się z terminologią maturalną i zapoznają z typami zadań stosowanych w części ustnej i pisemnej egzaminu maturalnego.

Szczegółowy wykaz treści jakie uczeń powinien opanować celem przygotowania się do matury, podaliśmy w poprzednim rozdziale. Precyzyjny opis zadań maturalnych nauczyciele znajdą w informatorze maturalnym, publikowanym przez CKE. Celem niniejszego rozdziału jest pokazanie metod pracy zmierzających do opanowania przez ucznia materiału pod kątem rozwiązywania zadań maturalnych.

Jako przykładowe ćwiczenia podajemy zadania z zeszytu ćwiczeń podręcznika „En Action”, wydawnictwa Hachette Français Langue Étrangère, z poszczególnych części „Objectif bac”, specjalnie opracowanego dla uczniów przygotowujących się do matury. Zadania maturalne, ujęte w tej części zeszytu ćwiczeń, są dodatkowo opatrzone komentarzami, które zawierają rady, sugestie, strategie, a także podają konkretne słownictwo i struktury gramatyczne do zastosowania w danym rodzaju ćwiczenia. Radzimy traktować je jako swego rodzaju przewodnik ułatwiający rozwiązywanie poszczególnych zadań i przygotowujący do jeszcze lepszego radzenia sobie z nimi na maturze.

Dodatkowo, pracując z podręcznikiem „En Action”, celem podniesienia skuteczności nauki języka francuskiego przez naszych uczniów, możemy skorzystać z dodatkowego materiału, zawartego na końcu książki. „Stratégies” („En action 1”) jest rozdziałem pozwalającym uczniom poznać jaki jest ich własny dominujący typ uczącego się: wzrokowiec, słuchowiec czy kinestetyk. Wyniki krótkiego testu są opatrzone wskazówkami dla każdego z typów. Bez wątpienia są one cennym zbiorem prostych rad dla uczniów, pozwalających na jeszcze skuteczniejsze opanowanie założonych w nauce języka celów. Dodatkowo, materiał ten podpowiada w jak różnorodny sposób (np. mapy myśli) można do tych celów dążyć. Jest on ciekawym dodatkiem, z którego warto skorzystać, patrząc tym samym na proces uczenia bezpośrednio z perspektywy ucznia.

A. Wypowiedź ustna

Wypowiedzi ustne uczniów są integralną częścią zajęć języka francuskiego. Zbyt często mają one jednak charakter przygotowanych wcześniej przez ucznia zdań czy fragmentów tekstu. Wypowiedzi te tracą wówczas na swojej autentyczności i spontaniczności, a więc stają się dalekie od wyzwania, jakie stawia przed uczniami część ustna matury z języka francuskiego.

Rozmowa wstępna

Pierwsza część egzaminu ustnego to rozmowa wstępna, która zakłada krótką wymianę zdań pomiędzy egzaminującym i zdającym, na tematy bliskie uczniowi. Dlatego też chcielibyśmy zachęcić nauczycieli do zadawania uczniom kilku krótkich pytań na początku każdej lekcji. „Qu'est-ce que tu as fait pendant le week-end?”, „Qu'as-tu mangé de bon hier soir?”. Nie oczekujemy długich odpowiedzi, jednak zawsze prosimy o pełne zdania. Ważnym aspektem ćwiczeń komunikacyjnych jest rozwijanie umiejętności udzielenia spontanicznej odpowiedzi. Jeśli przyzwyczaimy naszych uczniów do tego rodzaju pytań na każdej lekcji, nabiorą doświadczenia w szybkim reagowaniu językowym i ze znacznie większą swobodą i mniejszym stresem, odpowiedzą na pytania egzaminującego na maturze.

Rozmowa z odgrywaniem roli

Przykładowe ćwiczenia z zeszytu ćwiczeń do podręcznika „En Action”:

En Action 1: unité 5, Objectif bac, ćw. 1

En Action 3 : unité 2, Objectif bac, str. 29, ćw. 2

En Action 3 : unite 5, Objectif bac, str. 74, ćw. 2

W celu przygotowania uczniów do pierwszego zadania części ustnej egzaminu, zachęcamy nauczycieli do ćwiczenia dialogu z uczniami z uwzględnieniem wszystkich elementów, które uczniowie muszą poruszyć w rozmowie. Rozpoczynając rozmowę z uczniem, w której wcielamy się w poszczególne role, kładziemy nacisk na osiągnięcie celu komunikacyjnego np. zapisanie się na kurs tańca lub zmianę rezerwacji w hotelu. Takie ćwiczenia umożliwiają stworzenie autentycznej sytuacji komunikacyjnej, z jaką mogą zetknąć się uczniowie. Dodajmy do tego jeszcze cztery elementy, o których uczeń nie może zapomnieć w czasie rozmowy np. w hotelu: termin rezerwacji, pokój dwuosobowy, widok na morze, płatność kartą. Zwracajmy uwagę na to, co dla uczniów jest najtrudniejsze, czyli naturalne wplatanie tych informacji w tok rozmowy. Zachęcajmy ich również, aby zaznaczali sobie, o których elementach już mówili. Często bowiem, w sytuacji stresu, zapominają o realizacji jednego z elementów, niepotrzebnie tracąc punkty przy ocenie egzaminu.

Opis ilustracji i odpowiedzi na pytania

Przykładowe ćwiczenia z zeszytu ćwiczeń do podręcznika „En Action”:

En Action 2 : unité 1, Objectif bac, ćw. 2

En Action 3 : unité 2, Objectif bac, str. 29, ćw. 3, 4

En Action 3 : unité 5, Objectif bac, str. 74, ćw. 3

Drugie zadanie w części ustnej egzaminu maturalnego zakłada opis ilustracji, z uwzględnieniem miejsca, osób i czynności na niej widniejących. W tym zadaniu uczniowie często mają problem z uporządkowaniem opisu – od ogółu do szczegółu, ujęciem wszystkich trzech aspektów (miejsce, osoby, czynności), ale przede wszystkim, zdecydowanie zbyt często skupiają się na zbędnych detalach, których dodatkowo nie potrafią nazwać w języku francuskim. Jest to często powodem blokady w trakcie wypowiedzi. Uczmy zatem uczniów nazywać rzeczy w prosty sposób, używając słowa „owoc” zamiast „papaja”, „spodnie” zamiast „rybaczki” itd. Pomóżmy im zatem, po pierwsze, uporządkować wypowiedź – zaczynając od opisu kadru, przechodząc następnie przez wszystkie pozostałe obowiązkowe elementy, a po drugie, zachęcajmy do skupienia się na treściach, które potrafią wyrazić w języku obcym.

Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na pytania

Przykładowe ćwiczenia z zeszytu ćwiczeń do podręcznika „En Action”:

En Action 2 : unité 1, Objectif bac, ćw. 3

En Action 3 : unité 4, Objectif bac, str. 59, ćw. 3

Przygotowanie do ostatniego zadania na maturze ustnej wymaga nabycia umiejętności selekcji i uzasadnienia wyboru. Przygotowując uczniów do tego zadania warto zwrócić uwagę na zależność między wyborem tematyki a umiejętnością argumentowania wypowiedzi. Uzasadnienie wyboru jest możliwe tylko wtedy, gdy uczniowie posiadają odpowiednie środki językowe. Uczmy zatem młodzież wybierać taką opcję pytania, która będzie odpowiadała ich umiejętnościom językowym. I choć skok na parolotni wydaje się ciekawszy, pójdzie do kina będzie łatwiejsze w uzasadnieniu planów na weekend.

Ćwicząc poszczególne formy wypowiedzi ustnych, zawsze zachęcajmy uczniów do płynnych odpowiedzi, nawet jeśli gramatycznie niedoskonałych, reagowania na nasze wypowiedzi, poruszania tematów, w których czują się swobodnie i nie koncentrowania się na detalach nieistotnych dla całości i trudnych do nazwania. I, niestety, ograniczajmy im czas na wypowiedź, tak aby przyzwyczaić ich do ścisłych ram egzaminacyjnych.

B. Rozumienie tekstów pisanych

Rozumienie tekstów pisanych, choć pozornie łatwe w porównaniu z pozostałymi zadaniami maturalnymi, sprawia uczniom sporo kłopotów. Wynika to z faktu dobrze znanego każdemu nauczycielowi, że uczniowie, przyzwyczajeni do czytania bardzo krótkich form (sms, mail, notatka...), w życiu codziennym zdominowanym przez wiadomości wirtualne, mają duży problem ze zrozumieniem dłuższych form pisanych. Dodatkowo, szybkie tempo w jakim młodzież czyta informacje, z którymi ma do czynienia na co dzień, pozwala na jedynie powierzchowne zrozumienie ich treści, bez zagłębiania się w szczegóły. Teksty, które nasi uczniowie spotkają na maturze są od nich o wiele dłuższe, a zadania do nich, zakładają precyzyjne wyszukanie poszczególnych informacji. Są to zadania wielokrotnego wyboru, na dobieranie i wybór prawda/fałsz.

Zadaniem nauczyciela jest zatem czytanie z uczniami dłuższych tekstów, przy jednoczesnym jak najlepszym rozumieniu zawartych w nim treści i do tego w ograniczonym czasie, który nie pozwala na wielokrotne powtórki.

Skuteczną metodą pracy do której zachęcamy, są zadania na przetwarzanie tekstów, np. czytanie przez uczniów pojedynczych akapitów i streszczanie ich w języku polskim. Ważne jest, aby uczeń nie wykonywał tłumaczenia na język ojczysty, a potrafił wyciągnąć sedno z przeczytanego fragmentu, nie zapominając o zawartych w nim najważniejszych informacjach. Własnymi słowami! Bardzo istotne jest, aby uczniowie już przy pierwszej lekturze potrafili zrozumieć sens danego akapitu.

Kolejną bardzo ważną rzeczą w pracy nad tą kompetencją, jest zwrócenie uczniom uwagi na to, że odpowiedzi w zadaniach muszą być całkowicie zgodne z tekstem i nawet najdrobniejsze przekłamanie może całkowicie zmienić sens zdania. Przykładowo, aby uznać czy dane zdanie jest prawdziwe lub fałszywe, nie wystarczy zasugerować się obecnością wyrazu w tekście i odpowiedziach do pytań. Niezbędna będzie tutaj szczegółowa analiza fragmentów tekstu oraz zaproponowanych odpowiedzi.

Innym często popełnianym błędem w tego typu zadaniach jest odpowiadanie na pytania zgodnie z własnym doświadczeniem i wiedzą o świecie, a nie zgodnie z treścią tekstu. Odmowną pułapką są pytania typu „Czy późne chodzenie spać jest szkodliwe dla zdrowia?” Odpowiedź, która sama się narzuca to „prawda”, a tekst tymczasem albo poddaje to stwierdzenie pod wątpliwość lub kwestionuje. Uczulmy zatem uczniów na nietransponowanie swoich opinii na rzeczywistość przedstawioną w zadaniach, gdyż udzielona odpowiedź musi być zgodna z informacjami zawartymi w tekście.

Starajmy się również czytać z uczniami teksty autentyczne lub w minimalnym stopniu adaptowane, bowiem takie występują na egzaminie maturalnym. Teksty powinny być aktualne i dotyczyć spraw bliskich młodzieży, bo tylko takie spotkają się z zainteresowaniem uczniów.

Rozumienie tekstu czytanego

Przykładowe ćwiczenia z zeszytu ćwiczeń do podręcznika „En Action”:

En Action 2: unité 1, Objectif bac

En Action 3 : unite 1, str. 15-16

En Action 3 : unité 2, str 30

En Action 3 : unité 5, str 75

C. Wypowiedź pisemna

W tej części rozdziału zajmiemy się osobno poziomem podstawowym i rozszerzonym i metodami pracy adekwatnymi do każdego z nich. Na egzaminie maturalnym, na poziomie podstawowym skupiamy się bowiem na przekazie informacji i ich właściwym rozwinięciu. Z kolei poziom rozszerzony wymagać będzie od uczniów przede wszystkim właściwego postawienia tezy w rozprawce, określenia tematu artykułu oraz sprecyzowania powodu pisania listu oficjalnego.

Na poziomie podstawowym, wymagane jest od ucznia napisanie tekstu użytkowego (np. listu w formie tradycyjnej albo maila, wiadomości umieszczanej na blogu lub forum internetowym) z elementami np. opisu, relacjonowania, uzasadniania opinii, w tym przedstawiania zalet i wad, różnych rozwiązań i poglądów. W treści zadania podane są cztery elementy, które zdający powinien rozwinąć w wypowiedzi zawierającej 80–130 słów.

Największą trudność stanowi dla uczniów odpowiednie wprowadzenie informacji i ich rozwinięcie. Jeśli np. zadanie wymaga opisanie rodziny, u której spędziło się tydzień w czasie międzynarodowej wymiany, to nie wystarczy określić ich mianem „francuskiej

rodziny Dupont.” Dla uczniów często np. podanie narodowości, a do tego nazwiska, wydaje się być wystarczającym rozwinięciem. Zadbajmy zatem w pracy z uczniami, aby nie zabrakło krótkiego dodatkowego opisu, będącego wymaganym rozwinięciem na tym poziomie egzaminu maturalnego. Przytoczenie członków rodziny, ich wieku, profesji, będzie w tym przypadku znakomitym dopełnieniem.

Na poziomie rozszerzonym uczeń pisze tekst argumentacyjny (list formalny, rozprawkę lub artykuł publicystyczny) z elementami np. opisu, relacjonowania, sprawozdania, recenzji, pogłębionej argumentacji. Podane są dwa tematy w języku polskim, z których zdający wybiera jeden. Każdy temat zawiera dwa elementy, które zdający powinien omówić w wypowiedzi zawierającej 200–250 słów.

I tu, największą trudnością dla uczniów okazuje się być właściwe określenie powodu tworzenia tych tekstów oraz dopasowanie się do ich właściwej formy. Pracując z uczniami nad pisaniem tekstów, zwróćmy szczególną uwagę na przygotowanie planu wypowiedzi. Pomoże im to w pierwszej kolejności dokładnie określić punkt wyjścia czyli w rozprawce – tezę, w artykule – temat i w liście – cel jego pisania. Przygotowując kolejne punkty planu nie tylko unikną w konsekwencji chaosu, ale sprawdzą także czy postawiona teza, temat i powód pisania listu, zostały właściwie określone, czyli czy pozwalają na swobodne ich rozwinięcie, zgodne z poleceniem i adekwatne do ich umiejętności językowych. Ćwiczmy z uczniami jak najczęściej pisanie planu wypowiedzi zamiast każdorazowo kazać im pisać długą pracę, z której, niestety często, nic nie wynika.

Omówmy z uczniami charakterystyczne elementy wszystkich trzech form prac pisemnych na poziomie rozszerzonym i każdorazowo zwracajmy im na nie uwagę, aż przywykną do wymagań stawianych przy realizacji każdej z form. Wymagania te szczegółowo opisane są w Informatorze.

Wypowiedź pisemna.

Przykładowe ćwiczenie z zeszytu ćwiczeń do podręcznika „En Action”:

En Action 1: unité 4, Objectif bac

En Action 3 : unité 1, str. 17

En Action 3 : unité 2, str. 31

En Action 3 : unité 5, str 76

D. Rozumienie ze słuchu

Jest to jedna z umiejętności najtrudniejszych do opanowania, ale możliwa do wyćwiczenia na poziomie trudności zadań maturalnych. Wiele oczywiście zależy od naturalnych predyspozycji ucznia. „Muzyczne ucho” z pewnością ułatwia rozumienie tekstów słuchanych. Z drugiej strony mamy tych uczniów, którzy jak sami mówią „nic nie słyszą”. Praktyka czyni jednak mistrza i jeśli uczniom zapewnimy częste ćwiczenia na rozumienie tekstu słuchanego, poradzą sobie z pewnością z maturalnymi zadaniami.

Ponieważ, zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym każdego tekstu uczniowie słuchają dwukrotnie, zachęćmy ich, w trakcie pracy na lekcji, do pierwszego słuchania globalnego. Pozwoli im ono na zorientowanie się w tematyce tekstu, określenie liczby osób wypowiadających się, ich roli oraz wyrażanej przez nich opinii. Takie słuchanie, bez koncentrowania się na zadaniach, daje uczniom możliwość zrozumienia sensu tekstu i uniknięcia pułapki udzielenia odpowiedzi zupełnie nieadekwatnej do treści.

Pozwala ono również „przygotować grunt” do zadań i uniknąć sytuacji w której, zbyt koncentrując się na szukaniu odpowiedzi, uczeń będzie miał wrażenie, że „nie rozumiał”. Po pierwszym słuchaniu odradzmy uczniom udzielania pochopnych odpowiedzi. Niech zweryfikują swoje hipotezy w trakcie ponownego odsłuchu. Teraz ich zadaniem jest dokładne przeczytanie treści zadań i wyszukanie w nich elementów na których muszą skupić się w trakcie kolejnego słuchania.

Ćwiczmy słuchanie regularnie. Zachęćmy uczniów do słuchania radia francuskiego w domu lub piosenek w języku francuskim.

Rozumienie ze słuchu

Przykładowe ćwiczenie z zeszytu ćwiczeń do podręcznika „En Action” :

En Action 1 : unité 2, Objectif bac,

En Action 3 : unité 1, str. 17

En Action 3 : unité 2, p. 32

En Action 3 : unité 5, str 77

E. Znajomość środków językowych

Tę część egzaminu maturalnego sami uczniowie nazywają najbardziej „niewdzięczną”. Wiele zależy bowiem od tego czy uczniowie spotkali i czy dokładnie zapamiętali zwroty, które akurat w tych zadaniach należy podać całkowicie bezbłędnie w pełnym ich brzmieniu. To, co wybiorą, lub to, co wpiszą, zależy w dużej mierze od tego, w jakim stopniu przyswoili słownictwo i gramatykę w ciągu całego okresu nauki języka.

Aby choć częściowo ułatwić uczniom to zadanie, starajmy się zwrócić ich uwagę nie tyle na brakujące słowa, co na te, które są obecne. Niech próbują zdania/ tekst, przeczytać bez brakujących słów. Niech przetłumaczą je na język polski i wyobrażą sobie, jakie słowa używane są w tym kontekście najczęściej. Po wpisaniu brakującej konstrukcji, zwróćmy im uwagę na to, aby dokładnie sprawdzili czy aby na pewno pasuje do słów, które znajdują się przed i za nią. Podstawą poprawnego wykonania tego typu zadania jest zrozumienie tekstu, bez tego raczej nie ma szans poprawnie wykonać polecenia.

Jest to ten rodzaj zadań, nad którymi nie warto długo myśleć. Nie wiem. Szukam. Odkładam. Przechodzę dalej. Wracam po jakimś czasie. I często, nabrawszy dystansu, wpadamy na właściwy pomysł.

Znajomość środków językowych

Przykładowe ćwiczenie z zeszytu ćwiczeń do podręcznika „En Action”

En Action 1 : unité , Objectif bac,

En Action 3 : unité 1, str. 17

En Action 3 : unité 2, p. 32

En Action 3 : unité 5, str 77

5. MULTIMEDIA W NAUCZANIU JĘZYKA FRANCUSKIEGO - przykłady pracy z podręcznikiem oraz zasobami cyfrowymi

Treści multimedialne oraz różnorodne narzędzia cyfrowe stanowią ciekawe wzbogacenie warsztatu pracy nauczyciela języka obcego. Komputery z zasobami internetowymi w postaci materiałów autentycznych (tekstów, zdjęć, gier, nagrań audio i video), są coraz chętniej i z coraz większym powodzeniem wykorzystywane w procesie nauczania/uczenia się języka obcego. Sale językowe są coraz lepiej wyposażone, dzięki czemu nauczyciele i uczniowie mają łatwy dostęp do multimedialnych treści językowych i interkulturowych uzupełniających tradycyjne materiały zajęciowe.

Również podręcznik do nauki języka francuskiego „En Action”, wydawnictwa Hachette Français Langue Étrangère, jest opracowywany pod kątem wykorzystania multimedii na lekcji. Podręcznik interaktywny zawiera pełną wersję podręcznika papierowego, nagrania audio do ćwiczeń oraz zestaw narzędzi do stworzenia różnorodnych zadań interakcyjnych. Tak zbudowany podręcznik zachęca do wykorzystania narzędzi multimedialnych na lekcji języka francuskiego. Dodatkowo, podręcznik może być uzupełniony o cyfrowe materiały autentyczne dostępne w Internecie.

Nauczyciel posiada również dostęp do materiałów wideo i kart pracy, które znajdują się na DVD Romie dla nauczyciela.

Niestety wciąż dosyć często traktujemy multimedia jedynie jako element dodatkowy, który „bez uszczerbku” dla realizacji programu nauczania możemy pominąć. Niniejszym chcielibyśmy zachęcić nauczycieli nie tylko do spojrzenia na multimedia jako na cenny element, pozwalający uatrakcyjnić lekcję, ale wręcz jak na narzędzie stanowiące jej integralną część. Multimedia to bowiem już nie nowinki techniczne, lecz część rzeczywistości, w jakiej żyją młodzi ludzie. Chcąc do nich skutecznie dotrzeć musimy również dostosować nauczanie języka obcego do właściwego dla uczniów sposobu percepcji i odbioru treści.

W niniejszym rozdziale proponujemy nauczycielom przykładowe scenariusze z wykorzystaniem serii *En Action*. Pierwsza część opiera się na wykorzystaniu fragmentu podręcznika *En Action 1*, wydawnictwa Hachette Français Langue Étrangère, w jego wersji interaktywnej oraz kontynuowanie tego samego tematu na kolejnej lekcji, z włączeniem materiału video dostępnego na DVD-ROMIE, który jest materiałem dodatkowym dla nauczyciela. Całości dopełnimy wykorzystując zasoby Internetu. Zamierzamy w ten sposób pokazać sekwencję dwóch lekcji 45 minutowych, na których płynnie przejdziemy od ćwiczeń interaktywnych w podręczniku, do zadań związanych z materiałem video, aż po dodatkowy materiał z Internetu, stale wykorzystując multimedia w różnym ich aspekcie.

Druga część proponuje wykorzystanie tradycyjnej wersji podręcznika *En Action 3*, która może być dodatkowo wzbogacona o multimedialne elementy wizualne oraz zasoby internetowe.

To jedynie kilka propozycji wykorzystania zasobów cyfrowych na lekcji języka francuskiego w oparciu o serię *En Action*. Powszechny dostęp do Internetu oraz posiadany przez uczniów sprzęt elektroniczny (do wykorzystania opcjonalnie, jeśli sala lekcyjna nie jest wyposażona w komputery), stwarzają różnorodne możliwości dla rozwijania kompetencji językowych i komunikacyjnych ucznia. Dodatkowo, włączenie narzędzi i zasobów cyfrowych na lekcji języka obcego może być zachętą dla uczniów do ich wykorzystania podczas pracy własnej.

Przykładowe lekcje języka francuskiego (2x45 min) z wykorzystaniem wersji interaktywnej podręcznika *En Action 1*, materiału video, dostępnego na DVD-ROM-ie przeznaczonym dla nauczyciela, oraz zasobów Internetu

Cele lekcji:

- utrwalenie konstrukcji leksykalno-gramatycznych związanych z hobby oraz sposobami spędzania czasu wolnego (unité 3, ex.8)
- utrwalenie słownictwa związanego z hobby i sposobami spędzania czasu wolnego (unité 3, ex. 9)
- utrwalenie słownictwa i zwrotów związanych z wyrażaniem preferencji i gustów (unité 3, ex. 10)
- utrwalenie słownictwa związanego z grami komputerowymi i Internetem (Culture vidéo)
- praktyczne wykorzystanie ćwiczonych słownictwa i zwrotów, w aktywności w grze internetowej i/lub forum

Materiały oraz niezbędny sprzęt:

- podręcznik „En Action 1” w jego wersji interaktywnej
- DVD-ROM dla nauczyciela „En Action 1”, materiał video: rozdział „Bougez avec Kinect!”
- komputery lub inne urządzenia multimedialne (tablety, smartfony) z dostępem do Internetu
- komputer nauczyciela, tablica interaktywna i/lub rzutnik multimedialny, ekran

Przebieg lekcji:

1 lekcja (45 minut)

1. Nauczyciel zapisuje na tablicy słowa z ćwiczenia 8, unité 3 w podręczniku: *beaucoup, chatte, déteste, faire, jouer à, pas du tout, bricolage, de la, du sport, j'adore, jouer d'un, surfe, cartes, des, échecs, horreur, lire, puzzles*. Pyta uczniów o to z czym kojarzą im się te słowa i jaka zatem będzie tematyka zajęć.

Takie wprowadzenie ułatwi uczniom zrozumienie kolejnych zadań, gdyż będą potrafili już skojarzyć je z właściwą tematyką.

2. Nauczyciel sprawdza, czy uczniowie rozumieją wyżej wymienione słowa. Jeśli któreś z pojęć nie jest jasne, podaje uczniom przykłady prostych zdań z ich użyciem.

Proponujemy przykłady zamiast natychmiastowego tłumaczenia na język polski, bowiem pozwolą one uczniom na jednoczesne umiejscowienie słów we właściwym kontekście.

3. Uczniowie wykonują indywidualnie na komputerze/ tablecie/ smartfonie, ćwiczenie 8, str. 57, z unité 3 a następnie wyniki sprawdzamy wspólnie na tablicy interaktywnej. Nauczyciel może wykorzystać dodatkowe funkcje tablicy takie jak: pisak, flamaster, kurtyna itp

Mimo, iż wyniki widoczne są dla wszystkich uczniów, zachęcamy do głośnego ich przeczytania. Jest to nie tylko dodatkowe ćwiczenie czytania dla uczniów, ale utrwalamy również z nimi w ten sposób konstrukcje leksykalno-gramatyczne w kontekście.

4. Uczniowie wykonują indywidualnie na komputerze/ tablecie/ smartfonie, ćwiczenie 9, str. 57, z unité 3, a następnie wyniki sprawdzamy wspólnie na tablicy interaktywnej.

Przy sprawdzaniu tego ćwiczenia zachęćmy uczniów do odpowiedzi pełnymi zdaniami. Jest to doskonała okazja, aby połączyć kompetencje rozumienia tekstu pisanego z wypowiedzią ustną.

5. Uczniowie wykonują w parach lub trójkach, na komputerze/ tablecie/ smartfonie, ćwiczenie 10, str. 57, z unité 3, a następnie nauczyciel zadaje każdemu uczniowi pytanie: „Avec qui as-tu le plus de points communs?”

To pytanie jest zaledwie zalążkiem rozmowy, jaką nauczyciel może przeprowadzić z uczniami, w zależności od odpowiedzi jakich udzielą, ich chęci do kontynuowania konwersacji na ten temat oraz od czasu jakim dysponuje do końca lekcji.

2 lekcja (45 minut) Doskonale, jeśli następuje zaraz po poprzedniej

6. Nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej ćwiczenie 1 i 2 do materiału „Culture vidéo”, „Bougez avec Kinect!” oraz prosi uczniów o ich wykonanie.

7. Uczniowie oglądają materiał video i wykonują ćwiczenie 3, na komputerze/ tablecie/ smartfonie, a następnie wyniki sprawdzają wspólnie z nauczycielem na tablicy interaktywnej.

8. Uczniowie ponownie oglądają materiał video i wykonują ćwiczenie 4 i 5, na komputerze/ tablecie/ smartfonie, a następnie wyniki sprawdzają wspólnie z nauczycielem na tablicy interaktywnej.

9. Nauczyciel zadaje uczniom pytania z ćwiczenia 6.

Przykładowe trzy pytania z tego ćwiczenia mogą posłużyć za początek rozmowy z uczniami na temat gier komputerowych. Jej długość i zaawansowanie, zależęć będą oczywiście od poziomu znajomości języka uczniów oraz ich zaangażowania w temat, a także czasu jaki pozostał nauczycielowi do dyspozycji, biorąc pod uwagę fakt, czy w kolejnym punkcie scenariusza lekcji będzie chciał uczniom jedynie pokazać przykładową grę czy też zachęćć ich aby, choć przez chwilę nią zagraли. Podobnie rzecz ma się z forum internetowym. Albo uczniowie jedynie zapoznają się z przykładem albo wypowiedzą się na forum na lekcji.

11. Nauczyciel pokazuje uczniom przykład gry komputerowej i/lub forum internetowego w języku francuskim, poświęconego tej tematyce i/ lub pozwala uczniom zagrać i/lub wypowiedzieć się na forum.

<http://jeu.info/enquete-en-francais.html> - gra (wybieramy opcję w języku francuskim)

Jest to gra przygodowa, która w jak najbardziej naturalny, ale i bardzo ciekawy sposób, wprowadza ucznia w świat zaczarowanej wyspy... Zobaczcie sami!

<https://www.facebook.com/JeuxVideos> - forum

Znalezienie właściwej gry komputerowej w języku francuskim, bezpłatnej, bezpiecznej pod względem treści, ciekawej graficznie i właściwej pod względem językowym jest dla nauczyciela nie lada wyzwaniem. Jest ono jednak, naszym zdaniem, tym bardziej warte podjęcia, że nie tylko doskonale obrazuje tematykę zajęć, pozwala na wykorzystanie poznanego słownictwa i zwrotów, ale przede wszystkim idealnie wpasowuje się w prawdziwe zainteresowania uczniów i wspaniale pokazuje im zastosowanie tego, czego uczą się na lekcjach, w rzeczywistości, która jest dla nich pasjonująca. Podany przez nas przykład gry, mamy nadzieję, będzie odnośnikiem do tego, co w Internecie jest dobrej jakości, ale często trudne do odnalezienia. Podobnie z forami internetowymi. Nasz przykład z Facebook'a jest jedynie jednym z wielu, jednak jego zaletą jest prostota językowa, która mamy nadzieję, zachęci uczniów do pozostawienia postu oraz przejrzystość formy – wszyscy bowiem znamy schemat portalu Facebook.

Zdajemy sobie sprawę z faktu, iż przygotowanie i przeprowadzenie dwóch lekcji według zaprezentowanego powyżej scenariusza wymaga od nauczyciela dużego nakładu pracy, znajomości multimediów i, przede wszystkim, otwartości na nowości i podjęcia nowych wyzwań. Nieprzewidywalność, zarówno ze strony sprzętu, jak i pomysłowość uczniów przy wykonywaniu poszczególnych zadań, wymaga od nauczyciela spontaniczności i elastyczności w stosunku do zaproponowanego scenariusza. Naszym zdaniem jednak warto podjąć to wyzwanie, ponieważ nie tylko doskonale uatrakcyjni nasze lekcje, ale przede wszystkim, co ważne dla uczniów, pokaże im bezpośrednio przełożenie zdobytej przez nich wiedzy i umiejętności, na to, co ich bezpośrednio dotyczy i stanowi integralną część ich życia. Czy możemy wyobrazić sobie coś bardziej motywującego dla młodego człowieka?

Przykładowe lekcje języka francuskiego (2x45 min) z wykorzystaniem podręcznika *En Action 3*

Cele lekcji:

- rozwijanie sprawności czytania ze zrozumieniem, rozwijanie strategii czytania w języku obcym (unité 2, str. 26 – ćw. 1, str. 27, ćw. 2, 3, str. 28, ćw. 1,2, str. 29, ćw. 5a)
- rozwijanie sprawności rozumienia ze słuchu (unité 2, str. 29, ćw. 4b)
- rozwijanie sprawności mówienia
- poznanie struktury listu motywacyjnego oraz jego cech charakterystycznych (unité 2, str. 26, ćw. 1, str. 28)
- poznanie cech charakterystycznych rozmowy kwalifikacyjnej (unité 2, str. 29, ćw. 4a, b, c, d)

- utrwalenie i pogłębienie słownictwa oraz konstrukcji leksykalno-gramatycznych związanych z pracą i środowiskiem zawodowym (unité 2, str. 27, ćw. 4, str. 28, str. 29, ćw. 4a)
- wykorzystanie słownictwa związanego ze środowiskiem zawodowym w ćwiczeniach na produkcję ustną (unité 2, str. 29, ćw. 4c, d, 5b)

Material zajęciowy:

- podręcznik *En Action 3*

Zasoby internetowe uzupełniające:

1. https://www.e-fle.net/ressources/postuler/crere_une_lettre_de_motivation_percutante.html
2. <https://www.youtube.com/watch?v=Q1B4u1emOqI>
3. https://www.francetvinfo.fr/economie/emploi/chomage/la-facheuse-tendance-des-faux-cv_1517577.html
4. <https://www.podcastfrancaisfacile.com/communication/entretien-dembauche-au-fastfood.html>
5. <https://www.partajondelfdalf.com/tag/travail/>

Przebieg lekcji:

1 lekcja (45 minut)

1. Nauczyciel zapisuje na tablicy wybrane nazwy zawodów (np. *l'avocate, l'ingénieur, la vendeuse, le professeur, le pompier, la secrétaire*) i nawiązuje z uczniami rozmowę na temat zawodów. Uczniowie wymieniają obowiązki pracownicze oraz zalety i wady wybranych profesji. Wybrani uczniowie opowiadają o tym, jaki zawód chcieliby wykonywać w przyszłości i uzasadniają swój wybór.

Pytanie wprowadza uczniów w tematykę zajęć. Pozwala też nauczycielowi zorientować się, w jakim stopniu uczniowie opanowali słownictwo związane z pracą, które elementy należałoby przypomnieć lub rozszerzyć.

2. Uczniowie czytają indywidualnie tekst (list motywacyjny, unité 2, str. 26, document 2) i odpowiadają na pytania do ćwiczenia nr. 1.

Pierwsza lektura ma zapewnić uczniom globalne rozumienie tekstu. Uzupełniając ćwiczenie nr. 1 uczniowie zwracają uwagę na strukturę listu motywacyjnego oraz cechy charakterystyczne dla listu oficjalnego.

3. Uczniowie pracują w parach. Czytają ponownie treść listu i uzupełniają pytania do ćwiczeń nr. 2, 3, 4 ze strony 27. Po zakończeniu pracy, uczniowie weryfikują odpowiedzi z nauczycielem, który wyjaśnia niezrozumiałe słownictwo.

*Druga lektura listu motywacyjnego koncentruje się na bardziej szczegółowym rozumieniu jego zawartości. W ćwiczeniu 2, uczniowie formułują odpowiedzi ustnie używając pełnych zdań. Ćwiczenia 3 i 4 zachęcają uczniów do pracy ze słownictwem, co stanowi płynne przejście do części *Communication & Lexique*.*

4. Uczniowie zapoznają się ze słownictwem *Le monde du travail* ze str. 27 (wysłuchują nagrania i czytają słownictwo). Nauczyciel prosi uczniów o ustne sformułowanie kilku zdań wykorzystujących nowo poznane słownictwo.

Tworzenie zdań z nowo poznanym materiałem leksykalnym pozwala na szybsze zapamiętanie słownictwa oraz przećwiczenie go w kontekście.

5. W kolejnej części lekcji, uczniowie, pracując indywidualnie, uzupełniają ćwiczenia 1 i 2 ze strony 28. Nauczyciel kontroluje pracę uczniów, weryfikuje odpowiedzi i wyjaśnia nieznanne słownictwo.

Podczas tego zadania, uczniowie powinni skupić się na odszukaniu odpowiedzi, a nie na szczegółowym rozumieniu tekstów.

6. Na koniec, nauczyciel podsumowuje z uczniami informacje na temat struktury listu motywacyjnego w oparciu o grafikę umieszczoną na stronie 28. W ramach pracy domowej uczniowie czytają słownictwo *Écrire une lettre de motivation*.

Przebieg lekcji: 2 lekcja (45 minut)

7. Nauczyciel proponuje uczniom rozgrzewkę językową, której celem jest powtórzenie słownictwa poznanego na poprzednich zajęciach.

Do powtórki materiału leksykalnego nauczyciel może wykorzystać tradycyjne pomoce: tablicę, kserokopie z wybranymi zwrotami lub narzędzia cyfrowe: tablicę interaktywną, rzutnik multimedialny lub aplikację mobilną.

8. Uczniowie pracują indywidualnie. Uzupełniają ćwiczenie na rozumienie ze słuchu (unité 2, p. 29, ćw. 2 a, b, c.). Po wysłuchaniu nagrania weryfikują odpowiedzi w parach a następnie z nauczycielem.

Ćwiczenie przygotowuje uczniów do kolejnego zadania. Uczniowie mają okazję wysłuchać przykładowej rozmowy kwalifikacyjnej i poznać zwroty użyteczne podczas rozmowy o pracę.

9. Uczniowie pracują w parach. Przygotowują scenkę rozmowy kwalifikacyjnej (unité 2, str. 29, ćw. 2 d.). Nauczyciel kontroluje pracę uczniów, wspiera uczniów podczas pracy w parach, podpowiada rozwiązania. Po zakończeniu pracy w parach, wybrani uczniowie prezentują dialog.

Zadanie pozwala na wykorzystanie poznanych struktury leksykalno-gramatyczne w wypowiedzi ustnej. Symulacja rozmowy kwalifikacyjnej stanowi zarówno ciekawe ćwiczenie językowe jak i przygotowanie uczniów do wykorzystania języka obcego w środowisku zawodowym. W celu dopełnienia ćwiczenia, nauczyciel może omówić z uczniami zasady etykiety podczas rozmowy o pracę.

10. Celem ostatniego zadania jest rozwijanie sprawności czytania ze zrozumieniem i wypowiedzi ustnej. Uczniowie pracują indywidualnie, czytają tekst *Les jeunes Français et le travail* i przygotowują odpowiedzi do ćwiczenia (unité 2, str. 29, ćw. 5a). Nauczyciel

weryfikuje odpowiedzi uczniów i podejmuje dyskusję nawiązując do podpunktu 5b. (unité 2, str. 29).

11. Na koniec, nauczyciel podsumowuje z uczniami informacje na temat rozmowy kwalifikacyjnej. W ramach pracy domowej uczniowie przygotowują tekst – list motywacyjny w oparciu o ćw. 3, ze str. 29.

6. OCENA UCZNIĄ – METODY POMIARÓW OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

A. Ocena postępów ucznia

Ocena postępów ucznia w nauce jest często postrzegana jako osobny element procesu dydaktycznego, towarzyszący nauczaniu języka. Jest niezbędna w tym procesie. Zbyt często jednak jest od niego oderwana, traktowana jako odrębna część.

Niniejszym zachęcamy nauczycieli języka francuskiego do całkowitej integracji nauczania języka i oceny postępów ucznia. Takie podejście do oceny stopnia osiągnięcia celów językowych przez ucznia pozwala na maksymalne zbliżenie procesu nauki języka do naturalnego sposobu jego przyswajania, kładzie nacisk na komunikację, pozwala zmniejszyć stres ucznia. Ocena staje się w ten sposób bardziej wymierna i odzwierciedla autentyczne umiejętności ucznia.

Poniżej przedstawiamy opis sposobu oceny postępów ucznia z podziałem na wypowiedzi ustne i pisemne. Podajemy konkretne wskazówki dotyczące tego, jak skutecznie i efektywnie przeprowadzać ocenę całkowicie zintegrowaną z procesem nauczania języka francuskiego. Sugerujemy elementy oceny wypowiedzi ucznia z uwzględnieniem ich wagi w odniesieniu do obu rodzajów wypowiedzi.

Aby jednak ocena wypowiedzi ucznia, ustnej czy pisemnej mogła przebiegać we właściwy sposób, muszą zostać spełnione wspólne dla obu typów wypowiedzi kryteria:

Ocena powinna przebiegać w sposób jak najbardziej zbliżony do autentycznej sytuacji użycia języka

Jest to kryterium nadrzędne w sposobie oceniania, wplecionym w proces nauczania. Uczeń nie może czuć się „przepytywany”. Powinien mieć poczucie znalezienia się w sytuacji autentycznej. Musi czuć prawdziwą potrzebę zareagowania językowo, w formie ustnej czy pisemnej. Zadaniem nauczyciela jest więc stworzenie takiej sytuacji.

W praktyce, aby uniknąć „przepytywania”, sugerujemy unikać oceny wypowiedzi uczniów wybieranych do odpowiedzi na podstawie dziennika lub według jakiejkolwiek listy czy klucza. Radzimy nie robić tego również na początku lekcji, gdyż uczniowie automatycznie skojarzą to z odpowiedzią na ocenę.

Przyjmijmy, że chcemy ocenić umiejętność opisu pogody przez uczniów. W trakcie lekcji możemy podejść do okna i zamknąć je lub otworzyć, przewietrzyć klasę, zasunąć lub rozsunąć żaluzje, sugerując, że jest nam za ciepło lub za zimno i zapytać wybranego ucznia, czy podobnie ocenia aktualną pogodę: „Toi aussi, tu as trop chaud?”, „Qu’est-ce qu’il fait froid aujourd’hui, n’est-ce pas?”...

Podobnie rzecz ma się z wypowiedziami pisemnymi. Nic tak nie odstrasza uczniów jak kartkówki czy inne ocenające ich wiedzę prace pisemne. Jeśli zatem chcemy np. sprawdzić, w jakim stopniu radzą sobie z umiejętnością formułowania treści kartki pocztowej, przyniesmy

do klasy puste pocztówki, które wprowadzą element autentyczności wykonywanego zadania. Zachęmy uczniów, nie tylko do wypełnienia ich treścią pozdrowień, opisu wycieczki czy wakacji, ale również do poprawnego ich zaadresowania do wybranej osoby w klasie. Dodając element „wysyłania” tychże kartek i „dostarczania” do odbiorców (nauczyciel może odegrać rolę listonosza) uatrakcyjniamy zadanie i czynimy je z pewnością bardziej ludycznym, a zarazem bliższym autentycznej sytuacji. Głośne czytanie treści kartek przez odbiorców da nauczycielowi informację zwrotną na temat poprawności ich treści. Wspólna korekta może być pierwszym etapem poprawy. Kolejnym może być zebranie prac i sprawdzenie ich poprawności na poziomie języka pisanego.

Kryteria oceny muszą być dobrze znane uczniowi

Kolejnym bardzo ważnym elementem jest przejrzystość kryteriów oceny postępów ucznia. Muszą być one nie tylko zrozumiałe dla ucznia, ale również dobrze mu znane. Poniżej opisujemy szczegółowo zaproponowane kryteria z podziałem na wypowiedzi ustne i pisemne. Kryteria te mogą być modyfikowane przez nauczyciela, w zależności od poziomu grupy, stopnia zaawansowania uczniów, a także w zależności od szczegółowych celów, jakie stawia sobie nauczyciel w pracy z uczniami na danym etapie procesu dydaktycznego. Nie zapominajmy jednak, że komunikacja językowa musi pozostać elementem najważniejszym w ocenie wypowiedzi ucznia.

Zachęmy nauczycieli do przedstawienia kryteriów uczniom na początku roku szkolnego i wyeksponowania ich w klasie oraz do każdorazowego odniesienia się do nich podczas oceny wypowiedzi ucznia. W praktyce oznacza to, że, po zakończeniu wypowiedzi ustnej nauczyciel omawia ją na każdym z wyszczególnionych poziomów, podając zarazem ilość przyznanych punktów. Ocena prac pisemnych powinna zawierać tabelkę z punktami przyznanymi na każdym z poziomów.

Przede wszystkim oceniamy poziom komunikacji; poprawność językowa jest ważnym, ale drugoplanowym elementem oceny

Mimo to iż, świadomym lub podświadomym pragnieniem każdego nauczyciela języka obcego jest to, aby jego uczniowie używali danego języka bezbłędnie, nie możemy zapominać, że w podejściu komunikacyjnym poprawność językowa schodzi na dalszy plan. Nie zamierzamy tu przekonywać nauczycieli, aby ignorowali błędy uczniów. Podkreślamy jedynie fakt, iż ocenie przede wszystkim podlegać powinien stopień umiejętności zrozumienia, przetworzenia i przekazania informacji przez ucznia. Zdolność „odnalezienia się” w danej sytuacji komunikacyjnej powinna być w pierwszej kolejności brana pod uwagę przez nauczyciela podczas oceny postępów ucznia. Bierzemy również pod uwagę poprawność językową ucznia, jednak przypisując temu mniejszą wagę, co odzwierciedla szczegółowy schemat kryteriów oceny podany poniżej.

Oceniamy postępy ucznia, a nie błędy, które popełnia

Kolejnym bardzo ważnym elementem oceny postępów uczniów jest skupienie się na ich progresji, a nie błędach, które popełniają. Ludzką słabością jest zwracanie uwagi w pierwszej kolejności na zjawiska negatywne. W ocenie postępów ucznia niezwykle ważne jest odniesienie do poprzednich wyników i monitorowanie tempa i jakości postępów. Odniesienie

to powinno mieć charakter porównania z poprzednią podobną wypowiedzią. Sugerujemy więc notowanie i przechowywanie nie tylko wyników prac pisemnych, ale również ustnych. Idealnym rozwiązaniem byłoby porównać poszczególne elementy wypowiedzi ucznia z przynajmniej dwoma jego poprzednimi wypowiedziami. Ocenie podlegać powinno to, na ile uczeń poczynił postępy na poszczególnych poziomach. Sugerujemy więc wcześniejsze przygotowanie tabelki, do której będziemy wpisywać punkty przyznane na poszczególnych poziomach każdorazowo, gdy wypowiedź tę planujemy oceniać. Ułatwi to porównywanie kolejnych wypowiedzi z poprzednimi, a pod koniec roku szkolnego da obraz globalnych postępów, jakich uczeń dokonał na poszczególnych poziomach wypowiedzi ustnych czy pisemnych. Te sfery, w których uczeń nie poczynił postępów również odnotowujemy, jednak w drugiej kolejności, podając jasne wskazówki, nad czym i w jaki sposób uczeń powinien pracować. Przyznając zatem punkty, według podanego niżej schematu, odnosimy się do wyników poprzedniej oceny ucznia. Przyznawane punkty, a co za tym idzie, uzyskana przez ucznia ocena, staje się w ten sposób adekwatna do robionych przez niego postępów, a nie jest jedynie wynikiem poprawnie/niepoprawnie wykonanego zadania. Jeśli zatem, uczeń miał w poprzednich wypowiedziach np. problem z odpowiednim wyborem rejestru języka myląc formy „tu” i „vous”, a tym razem zdarza mu się to sporadycznie, przyznajemy mu na tym poziomie większą ilość punktów, doceniając poczynione przez niego postępy, zamiast odejmować punkty za popełniane błędy. Takie odwrócenie priorytetów jest dla uczniów motywujące i bez wątpienia zachęcające do pracy.

Ocena służy określeniu stopnia postępów ucznia oraz elementów, nad którymi uczeń musi jeszcze popracować

Ocena postępów ucznia zakłada także dokładne sprecyzowanie obszarów, nad którymi uczeń powinien jeszcze popracować. Ta ostatnia informacja jest bardzo ważna. Uczeń wie, nad czym ma pracować, a nauczyciel otrzymuje informację na temat tego, co z uczniem ćwiczyć w szczególności i na co zwrócić uwagę podczas kolejnej oceny. Dokonując oceny według tabelki, które proponujemy poniżej, nauczycielowi łatwiej jest sprecyzować obszary, w których uczeń poczynił najmniejsze postępy. Bardzo ważną rzeczą jest, aby towarzyszył temu komentarz oraz konkretne wskazówki nauczyciela dotyczące tego, jak pracować nad elementami wymagającymi poprawy. Komentarz ten powinien zawierać opis tego, co i dlaczego było błędne i wymaga korekty. Konkretne wskazówki powinny zawierać instrukcje i przykłady ćwiczeń, jakie uczeń może wykonywać samodzielnie celem nadrobienia zaległości i wyeliminowania błędów. Ważnym elementem jest też zmotywowanie ucznia do dalszej pracy i zakończenie oceniania jego wypowiedzi pozytywną opinią i zachętą do dalszego wysiłku.

Autokorekta i informacja zwrotna jako podstawy do uzyskania dalszych postępów w nauce

Zanim podamy uczniowi wyniki naszej oceny jego postępów, poprośmy go o samoocenę dotyczącą poszczególnych elementów jego wypowiedzi. Bardzo ważna jest znajomość kryteriów oceniania. Jeśli uczniowie mają je zanotowane w zeszytach lub są one wywieszane w klasie, samoocena staje się łatwiejsza. W przypadku samooceny ucznia nie chodzi jednak o przyznanie sobie punktów na poszczególnych poziomach odpowiedzi. Jeśli natomiast jest to dla ucznia pomocne, nie należy go do tego zniechęcać. Najistotniejsze jest, aby uczeń określił mocne i słabe strony swojej wypowiedzi na poszczególnych jej poziomach. Uczeń powinien też uzasadnić ocenę i podać konkretne pomysły na to, jak doskonalić obszary, w których ocenił się najniżej.

Dopiero po etapie samooceny ucznia nauczyciel powinien przystąpić do omówienia wypowiedzi ucznia i porównania jej z jego poprzednimi wypowiedziami. Na tej podstawie nauczyciel podsumowuje postępy ucznia i zasugeruje konkretne sposoby pracy nad najsłabszymi elementami, akceptując wszystkie dobre pomysły ucznia podane przez niego w trakcie samooceny. Jeżeli tylko to możliwe, parafrazujemy jego pomysły. Łatwiej w ten sposób do niego przemówią, gdyż zamiast być odgórnymi nakazami stają się jego własną koncepcją, jedynie zmodyfikowaną przez nauczyciela.

Poniżej podajemy w formie tabelki kryteria oceny wypowiedzi ustnych i pisemnych ucznia, z uwzględnieniem wagi jej poszczególnych elementów. Jak już wskazywaliśmy powyżej, również waga tych elementów może być przez nauczyciela dowolnie modyfikowana. Nie zapominajmy jednak o tym, że komunikacja jest nadrzędnym celem wszystkich wypowiedzi i, suma summarum, musi zostać każdorazowo oceniona najwyżej.

a. ocena bieżąca

–wypowiedzi ustne - autentyczna rozmowa z uczniem

Elementy oceny wypowiedzi ustnej ucznia z uwzględnieniem ich wagi w stosunku do przyznanej oceny

Poziomy/ elementy wypowiedzi ustnej	Maksymalna ilość punktów
zrozumienie polecenia/sytuacji	10
umiejętne zareagowanie w danej sytuacji	10
swobodne prowadzenie rozmowy	10
właściwe zakończenie rozmowy	10
stopień osiągnięcia celu komunikacyjnego	10
wybór właściwego rejestru językowego	10
łatwość formułowania wypowiedzi - płynność	10
bogactwo językowe, dobór słownictwa/ wyrażzeń	10
różnorodność wykorzystanych konstrukcji gramatycznych	10
poprawność językowa	10
	Suma: 100 punktów

Pogrubioną czcionką zaznaczyliśmy elementy wypowiedzi, które odnoszą się do oceny stopnia jej poprawności na poziomie komunikacji. Z ilości punktów przyznanych w odniesieniu do tych siedmiu kryteriów wynika, iż komunikacja jest najważniejszym kryterium branym pod uwagę podczas oceny wypowiedzi ustnej ucznia.

- prace pisemne - zbliżone do autentycznych dokumentów

Elementy oceny wypowiedzi pisemnej ucznia z uwzględnieniem ich wagi w stosunku do przyznanej oceny

Poziomy/ elementy wypowiedzi pisemnej	Maksymalna ilość punktów
zrozumienie polecenia/zadania do wykonania	10
odpowiedź adekwatna do polecenia	10
oryginalność wypowiedzi – bogactwo treści	10
umiejętność odniesienia odpowiedzi do rzeczywistej sytuacji	10

ocena konstrukcji wypowiedzi pisemnej (wstęp, rozwinięcie, zakończenia)	10
ocena długości wypowiedzi (ustalona ilość wyrazów)	10
wybór właściwego rejestru językowego	10
bogactwo językowe, dobór słownictwa/ wyrażzeń	10
różnorodność wykorzystanych konstrukcji gramatycznych	10
poprawność językowa	10
	Suma: 100 punktów

Pogrubioną czcionką zaznaczyliśmy elementy wypowiedzi, które odnoszą się do oceny stopnia jej poprawności na poziomie komunikacji. Z ilości punktów przyznanych w doniesieniu do tych siedmiu kryteriów wynika, iż komunikacja jest najważniejszym kryterium brany pod uwagę podczas oceny wypowiedzi pisemnej ucznia.

Proponowana skala ocen wypowiedzi pisemnych i ustnych

Ocenianie wypowiedzi uczniów w skali 0-100 daje nauczycielowi nie tylko spore możliwości relatywnie obiektywnej oceny, dzięki rozpiętości skali, ale ułatwia również odniesienie punktów do procentowej skali ocen, narzuconej mu odgórnie. Poniżej proponujemy odniesienie punktów do procentowej skali oceny wypowiedzi, z przypisanymi ocenami jednostkowymi, od oceny bardzo dobrej do niedostatecznej. Nie uwzględniamy w poniższej tabelce oceny celującej, wychodząc z założenia, że nauczyciel przyznaje ją indywidualnie za wyjątkowe sukcesy ucznia, w odniesieniu do reszty klasy.

Ilość punktów = procenty	Ocena jednostkowa
100-91 (%)	Bardzo dobra
90-76 (%)	Dobra
75-51 (%)	Dostateczna
50-30 (%)	Dopuszczająca
29-0 (%)	Niedostateczna

b. okresowe badanie wyników

Bieżąca ocena postępów w nauce jest niepodważalnie jednym z najistotniejszych elementów procesu nauczania języka obcego. Zachęcając do bezpośredniego włączenia jej do procesu dydaktycznego, czynimy z niej jego integralną część. Poza tym elementem nauczania języka, proponujemy nauczycielom przeprowadzanie również okresowego badania wyników postępów uczniów. Mniej możliwe staje się wplecenie takiego badania w przebieg lekcji tak, aby maksymalnie zbliżyć się do sytuacji rzeczywistej komunikacji językowej. To, co może upodobnić to badanie do realnego kontekstu użycia języka, to umiejętne skomponowanie treści zadań pisemnych oraz takie zorganizowanie części ustnej, aby była ona jak najbardziej zbliżona do autentycznej rozmowy w języku francuskim.

Zachęcamy do przeprowadzania okresowych badań wyników przynajmniej raz w roku szkolnym, gdyż dają one globalny, a zarazem namacalny obraz postępów uczniów. Sprawdzają ich rzeczywiste kompetencje językowe w sytuacjach, z którymi zapoznali się w ciągu całego roku. Bardzo istotnym elementem jest omówienie z uczniami wyników

przeprowadzonego badania, z wyraźnym zaakcentowaniem zrobionych postępów, oraz ze wskazaniem tych obszarów, które wymagają jeszcze udoskonalenia.

Poniżej przedstawiamy propozycję badań wyników na poziomie ustnym i pisemnym.

– bilans ustny - „spotkanie” z uczniem

W miarę możliwości sugerujemy, aby bilans ustny przeprowadzać indywidualnie z każdym uczniem w obecności minimum dwóch nauczycieli, z których przynajmniej jeden nie jest nauczycielem prowadzącym lekcje w danej klasie. Daje to szansę na bardziej obiektywną ocenę umiejętności ucznia. Aby jednak takie badanie nie miało charakteru „przepytywania”, od jakiego staramy się uciec, proponujemy, aby uczniowie np. losowali opis sytuacji, w której muszą przeprowadzić z nauczycielem rozmowę, wcielając się w określoną rolę. Bilans taki może mieć również charakter prezentacji przygotowanego przez ucznia projektu na wybrany temat, któremu towarzyszyć będzie rozmowa. Takie rozwiązanie jest z pewnością bliższe zainteresowaniom ucznia i daje mu możliwość komunikowania się w języku francuskim na tematy, które go pasjonują i które zna.

Wypowiedź ustna ucznia może podlegać takiej samej ocenie, według tych samych kryteriów, co ocena bieżąca. Wyniki tej oceny można porównać z wynikami bieżącymi, pamiętając jednak, że jest to zadanie zdecydowanie trudniejsze dla uczniów, więc i ocena powinna być relatywnie łagodniejsza.

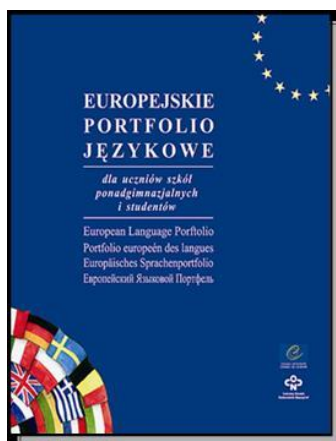
- bilans pisemny – jak uczeń radzi sobie w komunikacji pisemnej

Aby okresowe badanie wyników w nauce jak najbardziej zbliżyć do autentycznej sytuacji użycia języka, sugerujemy unikać klasycznych testów, a zastąpić je praktycznymi zadaniami o charakterze wypowiedzi pisemnej, np. sformułowanie maila w celu zaproszenia kolegi na wakacje, podanie przepisu na ulubione danie, uzupełnienie rozmowy telefonicznej z koleżanką. Jeśli zamiarem naszym jest sprawdzenie znajomości gramatyki, powinniśmy konkretne ćwiczenia wpleść w praktyczne zadanie. Jeśli zatem chcemy sprawdzić umiejętność uzgadniania partice passé z podmiotem, zasugerujemy w poleceniu napisania maila do kolegi użycie konkretnych czasowników np.: aller, venir, partir...

Bilans pisemny oceniamy tak samo jak pozostałe prace pisemne uczniów pamiętając jednak, iż sprawdza on ich wiedzę dotyczącą obszernego materiału, a zatem ocena poszczególnych jej elementów musi być adekwatna do stopnia trudności bilansu.

Dodatkowo, pracując z podręcznikiem „En Action”, w celu sprawdzenia poziomu nabytych kompetencji językowych, mamy możliwość skorzystania z dodatkowego materiału sprawdzającego, jakim jest „auto-évaluation”, dołączonego na końcu podręcznika. Jest on o tyle cennym narzędziem, że sprawdzając umiejętności ucznia, koncentruje się na zakresie i poziomie materiału językowego wprowadzonego bezpośrednio przez podręcznik. Możemy wykorzystać go na lekcji, albo pozwolić uczniom wykonać go samodzielnie w domu (zostały podane odpowiedzi) i podzielić się wynikami na forum klasy.

B. Europejskie Portfolio Językowe jako globalna samoocena ucznia

Dodatkowym sposobem samooceny ucznia, tym razem w skali makro, jest prowadzenie przez niego Europejskiego Portfolio Językowego (EPJ). Na poziomie liceum, nauczyciel jest jedynie inicjatorem takiego przedsięwzięcia, sugerując uczniom tę formę samooceny i do niej zachęcając. Stworzenie i prowadzenie takiego portfolio uważamy za ciekawą i efektywną formę dodatkowej samooceny uczniów liceum. Poniżej opisujemy ideę, założenia i formę EPJ. Dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów w 2006 roku powstała wersja portfolio 16+. Dodatkowe instrukcje i pomoc dla nauczycieli znaleźć można w przewodniku metodycznym "Jak samodzielnie poznawać języki i kultury." Pawlak M., Marciniak I., Lis., Bartczak E., Warszawa: CODN, 2006.

Jak powstało EPJ

Idea portfolio językowego zrodziła się w Sekcji Języków Nowożytnych Rady Europy. Jego pierwsze wersje zostały opracowane w latach 90 przez zespół zaangażowany w prace nad Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie i przetestowane w latach 1998-2000. W latach 2000-2002 Komitet Akredytacyjny Rady Europy zatwierdził blisko 40 wersji językowych Europejskich portfolio językowych. W pierwszej dziesiątce krajów posiadających własne Europejskie portfolio językowe znalazły się: Szwajcaria z portfolio, na którym wzorowały się i w dalszym ciągu wzorują inne kraje, Francja, Rosja, Niemcy, Czechy, Wielka Brytania, Irlandia, Węgry, Holandia czy Szwecja.

Założenia EPJ

Europejskie Portfolio Językowe jest - na wzór portfolio artystycznego - osobistym dokumentem uczącego się, dzięki któremu może on zaprezentować swoje umiejętności językowe i doświadczenia interkulturowe z różnych okresów nauki we wszystkich znanych mu językach. Posłuży się on nim przy zmianie szkoły, klasy, uczelni, a później starając się np. o pracę.

Portfolio to znana, wylansowana w Stanach Zjednoczonych, metoda pracy stosowana najczęściej z uczniem dorosłym, który w specjalnie opracowanym do tego celu dokumencie przedstawia swoje osiągnięcia w zakresie określonym celami nauki. W zamyśle europejskich twórców portfolio językowe ma odzwierciedlać przebieg nauki szkolnej i pozaszkolnej. Jest więc świadectwem rozwoju jednostki w procesie uczenia się, który może trwać przez całe życie. Jego twórcy nazywają je współtowarzyszem drogi, prowadzącej nas do wielojęzyczności.

Budowa EPJ

Każde Europejskie Portfolio Językowe składa się z trzech ściśle powiązanych ze sobą części: Paszportu Językowego, Biografii Językowej i Dossier. Każda z nich ma swoje miejsce w cyklu nauki i pełni określoną funkcję.

1. Paszport Językowy prezentuje profil językowy oraz bilans doświadczeń interkulturowych jego posiadacza. Dzięki ujednoczonej formie dokument ten jest rozpoznawany na terenie całej Europy – zawiera informacje o Radzie Europy i paszporcie, dane właściciela, jego portret językowy - profil językowy – samoocenę, tabelę samooceny, informacje od kiedy uczy się języków i jak ta nauka przebiega, jakie nabywa się doświadczenia i jak można poświadczyć nabywaną wiedzę, doświadczenia i umiejętności.
2. Biografia językowa to osobisty zapis wydarzeń związanych z nauką języków a także osobista refleksja ucznia na temat własnych strategii uczenia się oraz potrzeb i celów nauki - gdzie i kiedy słyszę języki wokół siebie, bliskie mi osoby mówią po..., chciałbym poznać inne języki, koresponduję, rozmawiam/łem z cudzoziemcami z..., kraje, gdzie byłem - zabytki, mieszkańcy, zwyczaje, jedzenie, ciekawostki, jak uczę się języków – mój styl uczenia się, z czego korzystam, gdy się uczę: podręcznik, prasa młodzieżowa, programy komputerowe itd.
3. Dossier to teczka zawierająca wybór prac i dokumentów właściciela portfolio. To właśnie w dossier osoba ucząca się gromadzi swoje najlepsze prace, dyplomy, zaświadczenia o udziale w konkursach, wymianie, np. międzyszkolnej, projekcie/tach, kursach językowych, wycieczce, podróży, pracy wakacyjnej za granicą itd.

Uczeń może wypełniać strony biografii i dossier samodzielnie. To on powinien decydować o tym, jakie informacje będzie zawierać jego portfolio i jak często będzie je zamieszczał. Nauczyciel jedynie przedstawia mu portfolio, zapoznaje ze sposobami pracy na lekcji czy zajęciach i proponuje zadania przygotowujące do samodzielnej pracy. Reszta należy już do ucznia.

Podajemy stronę internetową, na której znajdziemy portfolio w wersji do pobrania: http://ore.edu.pl/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=60%3Aeuropejskie-portfolio-jzykowe&Itemid=1063&limitstart=20

C. Egzamin DELF jako możliwość oceny zewnętrznej postępów uczniów

Egzamin Delf, w wersji scolaire – dla uczniów, staje się w Polsce coraz powszechniej znany nauczycielom języka francuskiego i coraz bardziej popularny wśród uczniów uczących się tego języka. Tych nauczycieli, którzy jeszcze się z nim nie spotkali, zachęcamy do

zainteresowania się nim. Na stronie internetowej CIEP - <https://www.france-education-international.fr/delf-dalf>

znaleźć można wszystkie informacje na jego temat.

W niniejszym rozdziale, pragniemy zaproponować egzamin Delf tym nauczycielom i uczniom, dla których ważną rolę w procesie nauczania odgrywa możliwość zewnętrznej weryfikacji znajomości języka. Egzamin ten bowiem uważamy za doskonałą okazję do obiektywnego sprawdzenia poziomu znajomości języka francuskiego na czterech płaszczyznach: rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego, pisanie i wypowiedzi ustnej. Obiektywizm ten wynika z faktu przygotowania materiałów przez niezależny zespół egzaminacyjny w CIEP oraz, w części ustnej, składu komisji, w której zasiadają wykwalifikowani, ale nieznanymi uczniom, egzaminatorzy, często francuskojęzyczni.

Egzamin Delf można potraktować jako swego rodzaju przymiarek do egzaminu maturalnego, gdyż ten ostatni, w jego nowej formule, bardzo zbliżył się do egzaminu Delf, lub wyłącznie jako możliwość dodatkowej ewaluacji, niezależnej od naszej bieżącej oceny postępów uczniów. Ponadto jest to okazja do zdobycia międzynarodowego dyplomu, przydatnego w dalszej edukacji i pracy zawodowej uczniów.

Nawet jeśli nasi uczniowie nigdy do samego egzaminu nie przystąpią, sama praca z zadaniami egzaminacyjnymi i na przykład próbny egzamin, który sami dla nich zorganizujemy, też stanowią doskonały sposób sprawdzenia umiejętności naszych uczniów, na materiałach profesjonalnie do tego przygotowanych. Najnowsze podręczniki do nauki języka francuskiego proponują dodatkowe materiały będące odwzorowaniem zadań egzaminacyjnych. Samo już ćwiczenie z ich pomocą poszczególnych kompetencji językowych da nam, nauczycielom, obraz tego na jakim poziomie (A1-B2) znajomości Języka francuskiego są nasi uczniowie w danym momencie. Podręcznik „En Action” proponuje dodatkowe materiały ujęte w rozdziałach „Evaluation Delf”, będące zbiorem zadań wzorowanych na tych, które uczniowie spotykają na egzaminie. Zachęcamy, aby, niezależnie od tego, czy uczniowie do egzaminu przystąpią czy nie, zadania te wykorzystywać na lekcji, lub w postaci prac domowych. Formuła tych zdań, podobnie jak i sam egzamin, przypominają bowiem, z jednej strony ćwiczenia maturalne, z drugiej, i to wydaje nam się bezcenne, bliskie są rzeczywistym zadaniom językowym, przed którymi staną nasi uczniowie, używając języka francuskiego w dalszym życiu.

Taka zewnętrzna ocena umiejętności opanowanych przez uczniów, przekłada się również na ocenę naszej własnej pracy. Nie należy dokonywać jej automatycznie myśląc np. że drobne niepowodzenie ucznia na egzaminie jest natychmiast wynikiem popełnionego przez nas błędu pedagogicznego. Podsumowując jednak wyniki takiego egzaminu (uczeń wraz z certyfikatem otrzymuje procentowe wyniki dla każdej z kompetencji) otrzymujemy obraz tego, co uczniowie potrafią najlepiej i nad czym powinniśmy jeszcze z nimi popracować. Tak więc, zachęcamy uczniów do zewnętrznej oceny ich postępów, dając tym samym, szansę na dodatkową ocenę naszej własnej pracy.

Bibliografia

1. „Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum.”
2. „Informator maturalny od roku 2014/2015”. Centralna Komisja Egzaminacyjna, 2014
3. Un cadre européen commun de référence pour les langues : Apprendre, enseigner, évaluer, Division des politiques linguistiques, Strasbourg, Conseil de l'Europe, 2000

4. "Jak samodzielnie poznawać języki i kultury." Pawlak M., Marciniak I., Lis., Bartczak E., Warszawa: CODN, 2006.
5. Podręcznik „En Action”. Fabienne Gallon, Céline Himber, wydawnictwo Hachette Français Langue Étrangère.